טאבעלע פון דער לאטעריע - זעה 9-טע זייט

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT פרייז 20 גראשען.

הײנט 10 זײטען

נייער פאלקסבלאט

№ 115 | Łódź, Niedziela, 18 maja 1930 r. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, כ׳ אייר תר״ץ | № 115

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

3 איבערראשונגען פאר די לעזער 3
פון „נייעם פאלקסבלאט"

1) פרעמיעס 600 פרעמיעס

„נייער פאלקסבלאט" ערקלערט פאר די לעזער

א גרויסען פרעמיען-קאנקורס

אויף צו געווינען אומזיסט 600 פרעמיעס

צווישען די פרעמיעס געפינען זיך אזעלכע ווערטפולע און נוצליכע זאכען, ווי צעהנדליגער דעטעקטארן, א זשיראנדאל, קונסט בילדער, פערפום-באמבאניערעס, פעלד-בעטען, צעהנדליגער בילעטען אין א קלאנג-פילם-טעאטער און נאך און נאך פיל אנדערע ווערטפולע און נוצליכע זאכען.

קופאן 2
1-טע סעריע
גרויסער פרעמיען-קאנקורס
פון „נייעם פאלקסבלאט"
צושטעלען בלויז 10 קופאנען

שנייד אוים דעם קופאן!

איז דער 1-טער סעריע פרעמיעס געהען אריין 300 אומזיסטע בילעטען
אויף דער בראנדיעזער יודישער גארטען-פערוויילונג
„זון ■ לופט ■ גרינס ■ ספארט"
וואס וועט פארקומען דינסטאג, דעם 2טען טאג שבועות אין „העלענאוו"
עס איז גענוג בלויז 10 (צעהן) קופאנעם צו בעטייליגען זיך אין דער ערשטער סעריע פון קאנקורס.

2) א נייער גרויסער, שפאנענדער סענסאציאנ. ראמאן
„דער מארד אין דער נאכט"
הויבט זיך די טעג אז צו דרוקען אין „נייעם פאלקסבלאט".

3) אויך א בעזונדערע איבערראשונג: **די זכרונות** פון דער בערימטער יוד. ארטיסטקע, ליבלינג פון לאדז. יוד. טעאטער-עולם **עמיליע אדלער**

די זכרונות, וועלכע זענען פול מיט די דראמאטיש-שפאנענדסטע מאמענטען, הויבען זיך אין א פאר טאג ארום אן צו דרוקען אין „נייעם פאלקסבלאט", געשריבען ספעציעל פאר׳ן „נייעם פאלקסבלאט" פון זלמן זילבערצווייג.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט טייל איך מיט דער געעהרטער קונדשאפט, אז דאס

הערען-שניידער אטעליער

א.ח.קוטשינסקי

:—: פריהער :—: פעפער-גאס 20

האט זיך איבערגעצויגען אויף

3 פאמארסקא (שוידני) 3

איך נעהם אן בעשטעלונגען לויט די לעצטע אויסלענדישע מאדעלען און כ׳בעט די געעהרטע קונדשאפט מיך אויך ווייטער צו בעזוכען.

מיט אכטונג

א. ח. קוטשינסקי

פאמארסקא (שרעדניא) 3

מיר טיילען מיט אלע מיטגלידער, אז די יעהרליכע

אלגעמיינע פערזאמלונג

פון ארבייטער וואוינונגס-קאאפעראטיוו

„פאריס"

קומט פאר שבת, דעם 24 מאי ה. י., פינקטליך 4 א זייגער נאכמ. אין לאקאל פון ארבייטער-ספארט-פעראיין „שטערן", פאמארסקא 17 מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) פראטאקאלען פון דער יעהרליכער פערזאמלונג פון 30/3 1929 און דער אלגעמיינער פערזאמלונג פון 3/6 1930; 2) טעטיגקייטס-בעריכט פון קאאפעראטיוו: א) פון דער פערוואלטונג, ב) פון אויפזיכטס-ראט, ג) רעוויזיר-קאמיסיע, ד) לוסטראציע פון רעווידיר-פערבאנד פון די קאנסום-קאאפעראטיווען פון דער פוילישער רעפובליק, ה) דאס בעשטעטיגען פונ׳ם בעריכט און בילאנס פאר׳ן יאהר 1929; 3) פראיעקט פון בודזשעט אויפ׳ן יאהר 1930; 4) טעטיגקייטס-פלאן אויפ׳ן יאהר 1930; 5) רעפעראט וועגען דער ארבייטער-וואוינונגס-קאאפעראציע; 6) רעגולאמין פון וואוינונגס פערטיילונג; 7) רעגולאמין פון אויפזיכטס-ראט; 8) ענדערן פון סטאטוט; 9) וואהלען פון א פערוואלטונג, אויפזיכטס-ראט און בוי-קאמיטעט; 10) פערשידענעס.

די פערוואלטונג.

בעמערקונג: די פערזאמלונג איז גילטיג ביי יעדער צאל מיטגלידער.

פראטעסט.

דער בלעכער און דעקער-צעך

אין לאדז׳ זאוואדזקא 4

פראטעסטירט אמשארפסטען געגען דער פירמע **שארף** (פאפע-פאבריק) פאר די בעליידיגונג, וואס די פירמע האט זיך אויסגעדריקט אויפ׳ן אדרעס פון בלעכער-צעך.

גלייכצייטיג מעלדען מיר, אז צוליב דעם זיינען מיר געצוואונגען איבערצורייסען די האנדעלס-בעציהונגען מיט דער דערמאנטער פירמע.

די פערוואלטונג.

אויפרוף צו דער יוד. בעפעלקערונג

אין לאדז בכלל און אין באלוט בפרט!

דער בוי-קאמיטעט פון בנין דבית הכנסת פון באלוט מאכט בעקאנט, אז היינט ביום א׳ פ׳ בהר ובחוקותי (ד. 18. מאי 1930) פון 10 א זייגער פריה קומט פאר אין דער שוהל זגערזשער 27, אין הויף

די פייערונג פון לעגען דעם גרונדשטיין פון בנין „בית הכנסת דבאלוט"

וואס מען הויבט אן נייט מזל צו בויען.

מיר ווענדען זיך דעריבער צו דער גאנצער יודישער בעפעלקערונג אין לאדז, וועמען ס׳איז טייער דאס יודישקייט, אז זיי זאלען קומען אנטייל-צונעהמען אין דער גרויסער מצוה, און וועלכער יעדער ייד מוז האבען א חלק אין דעם בוי פון א בית הכנסת. אין דעם זכות זאלען מיר זוכה זיין צו בויען דעם בית המקדש במהרה בימינו אמן. מיט אכטונג

6846 פאר׳ן בוי-קאמיטעט—ד. שמולעוויטש.

זעלטענע געלעגענהייט!

א פראנט-געוועלב

מיט א גרויס שוי-פענסטער אויף פיעטריקאווער 174

פון זאפארט איבערצוגעבען.

עווענטועל מיט א וואוינונג.

8089 צו דערוויסען זיך פיעטריקאווער 182, וו. 13.

דער ערשטקלאסיגער

„פענסיאנאט פרידמאן"

איז ווישניאווא גורא,

איז זייט דעם 15 מאי טעטיג, דער פענסיאנאט וואס איז בעקאנט מיט זיין געשמאקהאפטע כשר׳ע קיך, געפינט זיך ביים גרויסען טרוקענעם סאס-נאווע-וואלד און מיט זיינע זוניגע צימערן איז ער א געזונד ארוה-ארט. אינפארמאציעס אויף דער שטעלע.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז פרייטאג ביינאכט אין עלטער פון 52 יאהר געשטארבען

ב"ע

דוב בעריש לעווינזאן

די לויה וועט פארקומען היינט 1 א זייגער מיטאג פון טרויער-הויז ניי-ציגעל גאס 43 וועגען וואס ס׳טיילט מיט די אין טיפן טרויער

הינטערבליבענע פאמיליע.

Dr. med.

W. Eychner

גינעקאלאג אק שער

זגערזשער 11

טעלעפאן 72—134

נעמט אן אינדערהיים פון 3-2 פ. מ. פון 7 9 נ. מ.

אין קליניק „סאנאטא" אגראדאווא 10 פון 12-1

אנ׳ארט צו שלאפען

פאר אנ׳אנשטענדיגען יונג געגמאן, איז אפצוגעבען.

צו ערפאהרען

פיעטריקאווער 33

אויפ׳ן 2. הויף, פארטער.

צו דער האכצייט פון ה׳ קאנטאר

אלטערמאנס איינ׳קעל

פר"ל **מרים—מירא האלפערן**

מיט ה׳ **אברהם—ראמאן ראזבארד**

גראטולירען און ווינשען פיל גליק

מ. דארגוזשאנסקי און פרוי.

צו דער אבריזע פון אונזער

ליבע מוטער

נאך קארלסבאד ווינשען מיר א גליקליכע און געזונדע רייזע ווי אויך א געזונדע ערהאלונג

זוהן שומאל הערש טאביאס און פרוי און אייניקלעך

Z intencji zaślubin kuzynki

panny **SALI SAMBERŻANKIEJ** (Łódź)

z panem **BENKIEM HINCEM** (Ostrowiec)

życzę — wiele szczęścia i radości

Samuei Chelemer

Aleksandrów, w maju 1930 r.

אנ׳ענטפער

דעם ה׳ שעי׳ שליפקאוויטש נאוואמיעסקא 27

אין צוזאמענהאנג מ׳ט אייער אויפאדערונג אין „נ. פ." פון פרייטאג דעם 16 טען ד. ח. אז איך זאל קומען צו א דין תורה וועגען דעם דירה-געלד 2000 זל., וואס איך בין אייך בלומרשט שולדיג, מאך איך עפענטליך בעקאנט, אז איך בין איהם קיין איינציגען גראשען נישט שולדיג. צוליב מיין אבהענגיגקייט האט דער דערמאנטער ה׳ שליפקאוויטש ארויסבעקומען אויף א נישט געזעצליכען אופן א אונבערעכטיגטע עקסמיסיע, איך מעלד אויך, אז דאס דירה-געלד האב איך אלעס בעצאהלט, נאר קיין קוויטונגען האט ער מיר נישט ארויסגעגעבען, דאס איז די סבה, וואס ער מאטיווירט, אז איך בין איהם שולדיג דירה-געלד

מיט אכטונג **א. ל. כאלאט**

נאוואמיעסקא 27.

Dr. Donchin

ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

מאניושקי 1, טעל. 97-209

נעמט אן פון 9-1 מיטאג און פון 4—7 אווענד.

DR. MED.

L. Pikielny

אוראלאג

ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקהייט

8 NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אן פון 7—4 אווענד.

Dr. Bibergal

הויט- און וועגערישע קראנקהייטען

נעהמט אן אין דער לעטשניצע

בזשעזשינער 11 פון 11.30 ביז 12.30 בייטאג

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02

איננערליכע קראנקהייטען.

ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען

מיט שטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.

נעמט אן דערהיים פון 3 - 5 נאכם.

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאראוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.

קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 81-27.

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—5

דאס בעוואוסטע ארטאדאקס׳שע מוסטער-חדר

„יסודי-התורה הראשון"

שע"י אגודת שלומי אמוני ישראל, פאלודביאווא 11,

וועלכעס עקזיסטירט פון שנת תר"עת און האט שוין מעמיר געווען תלמידים, גרויסע תלמידי-חכמים און בעלי-הוראות למ׳ות (בלי ע"ה) און איז פערוועהן מיט די בעסטע פעדאגאגישע קרעפטען הן בלמודי-קודש והן בלמודי-החול, איז גרויסע לגפטונג צום רן, און דערמיט מודיע, דאס לויט דער פעראררנונג פון דער שול-מאכט מוזען א"ע עלטערן, וואס ה׳לען זייערע קינדער לאזען לערנען אין חדר צום קומענדיגען שול-יאהר **1930—31** (ד. ה. פון ר"ח אלול הבע"ל) אנמעלדען און איינשרייבען געגען א רעקלאראציע אין די שול-איינמעלדונג ביז דעם **30 מאי**. דעקלאראציעס פאר די ביז-איצטיגע תלמידים וועלען אויסגעפילט אין קאנצעלאריע פון חדר טעגליך פון 12—2 און פון 5 8 נאכמיטאג שפעטסטענס ביז מיטוואך פ׳ בהר-בחוקותי, כ"ג אייר הבע"ל. נייע תלמידים וועלען אנגענומען פון דאנערשטאג פ׳ בהר-בחוקותי (דעם 22 מאי) ביז פרייטאג פ׳ במדבר הבע"ל. **די לייטונג.**

בעמערקונג: צוליב דעם גרויסען אנפאל פון פיל נייע תלמידים אנגענומען צו ווערען, מוזען די ביז-איצטיגע תלמידים נישט פערשפעטיגען דעם אויבינגען טערמין, ווען זייערע פלעצער וועלען בעזעצט ווערען דורך נייע תלמידים און עס וועט נישט געהן צו ענדערן, ווען די פלעצער וועלען וועה׳ בענוצט.

וכל הקודם זכה!

צו דער חתונה פון אונזער וו׳ שעף ה׳

יחזקאל בלאכשטיין

מיט פרל. **סאלא ווערבעווקא**

ווינשען א הערצליכען מזל-טוב און א גליקליך צוזאמענלעבען.

דאס פערסאנאל פון דער פ׳ מז בלאכשטיין אל. 1 מאי 57

פעסא גאלדוואסער, הענא פראנקענטאל, מאניא ראשער, ש. ליסאק, ז. גראסבערג און ל. רייסזעלר.

יוגענד-סעקציע ביי „פועלי אגודת ישראל", לאדז

„נייער קאנצערט-זאל", 3 פיראמאוויטש 3

היינט, זונטאג דעם 18 מאי, פינקטליך 7.30 אווענד, קומט פאר

א פייערליכע ל"ג-בעומר-אקאדעמיע

מיט א רייכען פראגראם ווי: דעקלאמאציעס, רעציטאציעס, מאנאלאגען, געזאנג אויסגעפיהרט דורכ׳ן ארבייטער-כאר „רינה".

מיט פעסט-רעדעס וועלען ארויסטרעטען די ח"ח: שול-דיר. ח. ד. ראזאנעס, ד. ה. זילבערשטיין, רעד. פ. לאנדענבערג, ל. ששעקאטש, פ. אלטמאן, י. זילבערבערג און פ. גלייך.

בעמערקונג: פאר פרויען ספעציעל רעזערווירטע פלעצער, בילעטען צו 50 און 30 גר. צו בעקומען בײַ דער קאסע פון זאל.

GIMNAZJUM HUMANISTYCZNE MĘSKIE I. KACENELSONA

CEGIELNIANA 28, TEL. 151-79.

די קאנצעלאריע נעמט אן אנמעלדונגען פון נייע שילער טאג-טעגליך פון 9 פריה ביז 2 מיט. און פון 5 ביז 7 נאכם.

6797 די דירעקציע.

די לייטונג פון דאס ערשטע ארטאדאקסישע לעהר-אנשטאלט

„דרכי נעם"

פון ג. א. ליסס אין לאדז

מאכט בעקאנט דאס איינשרייבונגען פון תלמידים צום נייעם שול-יאהר 1930-31 קומען פאר טעגליך פון 9-1 = 4—7 אין די קאנצעלאריע פון דער אויבענדערמאנטער לעהר אנשטאלט קילינסקי נ׳ 50, תלפון 215-26.

בעמערקונג: אלע איינשרייבונגען ווערען צייטווייליג אנגע-נומען אין דער קאנצעלאריע פון אויבינען לעהר-אנשטאלט קילינסקי 50 פראנט 1 שטאק.

6780

7-קלאסיגע **שולע** און פראבעלשולע

פון

די רענאמירטע ערציהונגס-אנשטאלט

קאצענעלזאן-נאחומאב

8 נאר לודקא 8 (צווישען נאוואמיעסקא און וושכאדניא)

טעלעפאן 177 01 (פון 11 ביז 2)

קינדער אין שול-צוואנג עלטער ד. ה. פון 7 ביז 15 יאהר ווערען אנגענומען אין די קלאסען: A, B, C, I, II, III, IV

אין פארבערייטונגס-קלאס A° ווערע אנגענומען ענטוויקעלטע קינדער פון 7 5½ יאהר. אין די פרעבעל-שולען (שפיל-שולען) קינדער פון 3-7 י.

חוץ דעם אלגעמיינעם שול פראגראם, קענען די ארטאדאקסישע קינדער געניסען פון **נאכמיטאג-חדר** וואו ס׳ווירד בעלערנט גרונדליך אלע למודי-קודש, דהיינו: חומש, רש"י, נ"ך גמרת ותוספות דורך מלמדים ספעציאליסטען אונטער דער פערזענליכער השגחה און הנהגה פון בעוואוסטען למדן **ר׳ יעקב בנימין קאצענעלזאן**

בעמ.: די צאהל שעה׳ען, ווי אויך מלמדים פאר למודי-קודש זיינען היי-יאהר בעדייטענד פערגרעסערט.

פאר פיזיש שוואכע קינדער, ווי אויך פאר אונבעמיטעלטע עקזיסטירט א

נאכמיטאג שולע | ביז 50% בילינער | נאכמיטאג פאבשולע

נאכמיטאג חדר

דער אימיגראציע פערבאט א"י

שטארקער פראטעסט פון די ציוניסטען

ציוניסטישע צ. ק. אין פוילען פאדערט א ספעציעלען ציוניסטישען קאנגרעס

וואַרשאַ, 17 (יט"א טעלעפאניש).

דער צענטראל-קאמיטעט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען האט פערעפענטליכט א קאמוניקאט, אין וועלכען ער טיילט מיט, אז דאס אפשטעלען די אימיגראציע קיין ארץ-ישראל איז געקומען אומערווארטעט, בפרט, ווען ערשט איצט איז דערהאלטען געווארען א מיטטיילונג, אז די ארץ-ישראל-רעגירונג האט בעשטעטיגט 2.300 סערטיפיקאטען און פון זיי ארויסגעגעבען 950 פאר-שוס.

אויף דער אנפראגע ביי דער עקזעקוטיווע אין לאנדאן איז אנגעקומען א ענטפער, אז דער קאלאניאל-אמט האט וירקליך צוריקגעצויגען די ארויסגעגעבענע סערטיפיקאטען, נאר די 950 בלייבען אין קראפט.

די ציוניסטישע עקזעקוטיווע פיהרט אונטער-האנדלונגען מיט'ן קאלאניאל-אמט.

דער צ. ק. האלט פאר נויטיג זיך צו ווענדען צו דער עקזעקוטיווע מיט א פארערונג צוזאמענ-צורופען דעם ציוניסטישען קאנגרעס.

וואַרשאַ, 17 (יט"א טעלעפאניש).

אין א פערזאמלונג מיט'ן וויצע-פארזיצער פונ'ם ציוניסטישען אקציאנס-קאמיטעט איז בעשלאסען געווארען אויף זונטאג, דעם 18. ה. ח. צוזא-מענצורופען א דרינגענדע בעראטונג פון אלע מיט-גלידער פון אקציאנס-קאמיטעט, וואס געפינען זיך אין פוילען.

וואַרשאַ, 17 (יט"א טעלעפאניש).

דער צענטראל-קאמיטעט פון החלוץ האט זיך געווענדעט מיט א דעפעשע צו דער ליבור-פארטיי, אין וועלכער ער שרייבט: אין נאמען פון 30.000 חלוצים, וואס ווארטען אויף דער עליה, און נאמען פון 4,500 חלוצים, וואס האבען איבערגעריסען מיט'ן גלות און זענען גרייט אוועקצופאהרען קיין ארץ-ישראל, פראטעסטירען מיר געגען דער גזירה, וועגען אפשטעלען די עליה און בעטען הילף אויף אפצושאפען די ראזיגע פערארדנונג.

ווין, 17 (ספ. טעל.) ארומרעדענדיג דעם אימיגראציע-פערבאט פאר יודען קיין ארץ-ישראל, שרייבט די „נייע פרייע פרעסע", אז אויב די פער-ארדנונג זאל בלייבען אין קראפט, וואלט דאס געווען א שווערער קלאפ פאר די ציוניסטען. ענג-לאנד מוז האבען א שטארקען שטיך-פונקט אין פאלעסטינא. בעזונדערס צוליב די נישט-זיכערע בעציהונגען אין עגיפטען. די לעצטע ווערטער אין דער פראגע זענען נאך נישט געפאלען. ס'איז אהן ספק, אז דאס אפשטעלען די יודישע אימיגראציע וועט ארויסרופען א פראטעסט מצד די ציוניסטען און דער גאנצער וועלט און דאס וואלט פערניכטעט די סימפאטיעס, וועלכע די יודען האבען ביז איצט גע-האט צו ענגלאנד.

ירושלים, 17 (ספ. טעל.), די ידיעה, אז לויט א בעפעהל פון לאנדאן האט דער נציב העליון סער טשענסעלאר צוריקגעצויגען די סערטיפיקאטען און אפגעשטעלט די יודישע אימיגראציע קיין ארץ-ישראל, האט ארויסגערופען אין גאנץ ארץ-ישראל דעם א גרויסען שטורם פון אויפרעגונג.

די העברעאישע פרעסע האט נאך נישט בעוויזען א-רויסצוזאגען זיך וועגען דעם ענין. אבער אויף שבת איז פאראויסגעזאגט אין תל-אביב גרויסע פראט-עסט-פערזאמלונגען און אין „בית-עם" (פאלקס-הויז) און אין נייעם אפערא-הויז און אין קינא זאל „עדן".

די ציטונג פון „יער לאומי" קומט פאר זיכער זונטאג ארויס, און אויף דער טאג-ארדנונג וועט שטעהן נאר די פראגע פון שליסען די טויערן פון ארץ-ישראל. אויך די יודישע ארבייטער-ארגאניזאציע „הסתדרות העובדים" רופט צונויף אויף שבת אנ-עקסטרא זיצונג פון אט וועגען בעראטען זיך ארום דער געשאפענער לאגע. די אראבישע ציטונגען ברענגען די ידיעה ווענען אפשטעלען די אימיגרא-ציע מיט גרויס צופרידענהייט.

ניו-יארק, 17 (ספ. טעל.) אלע יודישע ציטונגען זענען ערשינען מיט שטורמישע פראטעסט-ארטיקלען געגען דער ענגלישער רעגירונג פאר שלי-סען די פאלעסטינא-טויערן, פאר יודישע אימוואנ-דערונג. דער „טאג" שרייבט, אז דאס איז די גרעסטע בעליידיגונג פאר דעם יודישען פאלק און אז ענגלאנד האט דערמיט דערוויזען דאס איהרע פייערליכע ערקלערונגען וועגען האלטען די באלפור-דעקלאראציע זענען נישט מעהר ווי פוסטע ווערטער.

אין דעם זעלבען זין שרייבט אויך דער „מארגען זשורנאל". אויף די קומענדע וואך ווערט איינגע-ארדענט א גרויסע פראטעסט-פערזאמלונג געגען שליסען די טויערן פון ארץ-ישראל. מען ערווארטעט צו דער פראטעסט-פערזאמלונג צענדליגער טויזענטער יודען.

וואַרשאַ, 17 (טעלעפאניש פון אונזער קאר-רעספאנדענט). פרייטאג האט זיך אין אקאדעמישער הויז אנגעהויבען דער צוזאמענפאהר פון די רעכטע „פועלי-ציון". צוליב דעם, וואס איז אנגעקומען די ידיעה וועגען דער אימיגראציע-פערבאט קיין ארץ-ישראל, האט דער צוזאמענפאהר נישט בעהאנ-דעלט די פאראויסגעזעהענע טאג-ארדנונג, נאר ער האט זיך פערנומען מיט דער נייער גזרה.

24 לינקע פועלי-ציון אין סאוו.-רוסלאנד

אריבער צו די קאמוניסטען

מאַסקווע, 17 (י. ט. א. טעלעגראפיש).

24 לינקע פועלי-ציון אין סאוויעטען-פערבאנד האבען זיך געווענדעט צום קאמוניסטישן אינטערנאציאנאל מיט א מעמאריאל אין וועלכען זיי זאגען זיך אפ פון זייערע פרינציפען און בעטען זיי אנצונעמען אין דער קאמוניסטישער פארטיי. די ווענדונג איז צוו. אנד. אונטערגעשריבען דורך ג. אסארקמאן, קוטאיעוויטש, ראבינאוויטש, קאץ, ריווקין א. אנד.

(נאך מיט א צייט צוריק האבען די לינקע פ. צ. אין פוילען בעקומען ידיעות, אז אין רוס-לאנד ווערט פארגעברייט א „צוזאמענפאהר" פון לינקע פועלי ציון, וועלכע זאל זיך „ליקווידירען" אלס פועלי ציון. ווי ס'זעהט אויס איז די איני-ציאטארען נישט געלונגען צו אינסצעניזירען אזא צוזאמענפאהר און זיי האבען זיך געמוזט בעגנוגע-נען מיט א בלויזען מעמאריאל.) די רעדאקציע

קאטאוויצער „פאלאניא"

וועגען א געשפרעך צווישען מארשאל פילסודסקי און פירשט ראדזשיוויל

וואַרשאַ, 17 (טעלעפאניש) די קאטאווי-צער „פאלאניא" דער ארגאן פון קארפאנטי האט פרייטאג אפגעדריקט א סענסאציאנעלען געשפרעך וואס מארשאל פילסודסקי האט געזאלט האבען מיט דעם פירשט יאנוש ראדשיוויל. לויט דער „פא-לאניא" האט מארש. פילסודסקי ערקלעהרט ראַ-דזיווילן, אז אויפ'ן ווינטער פארט ער קיין מא-דעירא, ווייל דער פוילישער ווינטער איז פאר איהם צו שווער, אבער ביז דאן וועט דער סיים פונאנדערגעלאזען ווערען. דאס וועט געשעהן דעם 1 דעצעמבער, אזוי אז די נייע וואהלען וועלען פארקומען אין מערץ. ביז דאן וועט רעגירען פולק. סלאוועק, ווייל דער מארשאל האלט איהם פאר'ן קלוגסטען מענש אין פוילען. דער מארשאל פיל-סודסקי האט אויך געזאלט זאגען, אז ס'וועט פער-שטארקט ווערען דער קאמף מיט די ענדעקעס און פ.פ.ס. וואס שייך דערווירטשאפטליכע לאגע אין פוילען האלט זי דער מארשאל פילסודסקי פאר א גוטע.

* * *

דער נעכטיגער „דזשען פאלסקי" דער ארגאן פון יאנוש ראדזשיוויל ברענגט אנ'ערקלערונג, אז דער גאנצער ענין וועגען זיין געשפרעך מיטן מארשאל פילסודסקי איז אויסגעטראכט פון אנהויב ביזן סוף.

צוליב די איבערגעריסענע אונטער-האנדלונגען מיט די אראבער

אנפראגען אין ענגלישען פארלאמענט

לאנדאן 17 (יטא טעלעגראפיש) אויף דער לעצטער זיצונג פון פארלאמענט האט דעפ. האוארד בורי אנגעפרעגט וועגען איבעררייסען די אונטערהאנדלונגען מיט דער אראבישער דעלעגא-ציע. אויף דער אינטערפעלאציע האט געענטפערט דער פרעמיער מאקדאנאלד. די אונטערהאנדלונגען זענען פערענדיגט — האט ער געזאגט — כ'וויל אבער נישט געברויכען דאס ווארט „איבערגעריסן". האוואַרד בורי האט ווייטער אנגעוויזען, אז 100 מיליאן מוזולמענער אינטערעסירען זיך מיט דער לאגע אין א"י. ער האלט אז די אראבישע פאדע-רונגען קענען נאכגעגעבען ווערען אין די ראמען פונ'ם מאנדאט.

מאקדאנאלד האט ווייטער געענטפערט: כ'קען פערזיכערן, אז א גרויסען טייל פון די אונטער-האנדלונגען האב איך געפיהרט פערזענליך און אלע פונקטען זענען בעריהרט געווארען.

ירושלים, 17. (י.ט.א. טעלעגראפיש) דער האלב-אפיציעלער ארגאן פון דער אראבישער עק-זעקוטיווע שרייבט: ביז איצט האבען מיר געקעמפט געגען די ציוניסטען, איצט וועלען מיר אנהויבען בעטראכטען אלס אונזער שונא אויך גרויס-בריטא-ניען. מיט אלע פרידליכע מיטלען וועלען מיר צווינגען די בריטישע רעגירונג נאכצוגעבען אונ-זערע פאדערונגען. די ציטונג אפעלירט דאן נאך הילף צו די מוזולמענער פון דער גאנצער וועלט און צו די קריסטען, אז זיי זאלען שטיצען די פאלעכטינער אראבער אין זייער קאמף.

די פעראייניגונג פון די פויערים-ריכטונגען אין סיים

זיי זענען פאר א ווייטערדיגער צוזאמענארבייט מיט'ן „צענטראלעוו"

וואַרשאַ, 17 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). פרייטאג זענען אין סיים פארגע-קומען זיצונגען פון די פויערים-קלובען „וויזוואלע-ניע", פויערים-ריכטונג און „פיאסט" און דאן האבען אלע דריי קלובען אפגעהאלטען א געמיינזאמע זיצונג. אויף דער דאזיגער זיצונג האט דעפ. ראַ-טאי געהאלטען א רעפעראט וועגען דער פאליטי-שער לאגע און דעפ. מאלינאווסקי וועגען דער ווירטשאפטליכער לאגע, דאן איז אנגענומען געווא-רען פאלגענדע רעזאלוציעס:

1) די 3 פויערים-קלובען בעגריסען מיט צו-פרידענהייט דאס שאפען פון א געמיינזאמער פויע-רים-פראנט צו די זעלבסטפערוואלטונגס-וואהלען, זעהענדיג אין דעם א ווייטערדיגען שריט אויפ'ן וועג צו דער פעראייניגען די גאנצע פויערים-בעוועגונג.

2) די דריי קלובען בעשליסען צו דערהאל-טען די בעציהונג פון ענגער צוזאמענארבייט מיט אנדערע ריכטונגען פון צענטער און לינקע.

3) דריקען אויס דאס פעהלען פון צוטרוי צו דער רעגירונג פון ה' סלאוועק.

4) דריקען אויס זייער גרייטקייט פון א זאכ-ליכען בעטראכטען די ענדערונגען אין דער קאנ-סטיטוציע, וואס זענען נויטיג צו פערזיכערן דאס געהעריגע פונקציאנירען די הויפט-מאכט-ארגאנען, אבער זיי טרעטען ארויס געגען דעם רוף צו מלוכה-אטענטאטען.

5) פראטעסטירען געגען דער מעטאד פון ווערבירען זיך אנהענגער דורך א אדמיניסטראטי-ווען דרוק, שטראפען אדער שיקאנעס.

ווילהעלם דער צווייטער אין דייטשלאנד

בערלין 17 (ספ. טעלעגר.) אין בערלין האט זיך היינט פערשפרייט א קלאנג, אז דער בע-וועזענער קייזער ווילהעלם געפינט זיך אין דייטש-לאנד, די דאזיגע ידיעה האט אין די פאליטישע קרייזען געמאכט א געוואלדיגען רושם.

די רעגירונג האט שוין א שטעלונג

צו דער אויסערארענטליכער סיים-סעסיע

וואַרשאַ 17 (טעלעפ. פון אונזער קארעס-פאנדענט) היינט איז דער פרעמיער סלאוועק גע-ווען ביים מארשאל פילסודסקי אויף א לענגערער קאנפערענץ. ס'איז ענטגילטיג אנגענומען געווארען א שטעלונג צו דער אויסערגעוועהנליכער סעסיע פון סיים.

ירושלימער קאמוניסטען

אפגעשטעלט דעם הונגער-שטרייק.

ירושלים, 17 (יט"א טעלעגראפיש). די קאמוניסטען האבען איבערגעריסען דעם הונגער-שטרייק אין דער ירושלימער טורמע וואס האט געדויערט איבער די וואך. אלע זענען קראנק.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נאראטאוויטשא 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.

ביי ע ס! סענסאציע! ביי ע ס! סענסאציע!

פאר'ן אפפאהרען נאך וואַרשאַ — 3 געזעגענונגס-פארשטעלונגען 3
פונ'ם אנסאמבל פון טעאטער „ארארט"

פאלקס-פרייזען פון 1 ביז 3 זל.

היינט, זונטאג, דעם 18-טען, מארגען, מאנטאג, דעם 19-טען,
דינסטאג, דעם 20-טען, 9 אווענד — לעצטע פארשטעלונג. ס'ווערט געשפילט

א גראנדיעזער רעוויו-פראגראם

„כינעזישער גן-עדן"

16 פרייליכע שלאגער-נומערן 16 / הומאר / געזאנג / סאטירע

ס'נעהמען אנטייל פרויען: מ. ראפעל, פ. אוריך, מ. דאלסקא, ל. ראזענבערג. מענער: י. סטרוגאטש, י. מאנדעלבליט, נ. רייכענבערג, מ. פאטאשינסקי, י. זוצאנאוויטש, ס. גוטמאן א.א. ספעציעלע קאסטיומען און דעקאראציעס.

רעזשי: יוסף סטרוגאטש. קאנפעראנסיער: נתן רייכענבערג.
מוזיקאלישע לייטונג: דוד בייגעלמאן. בילעטען צו בעקומען אין טעאטער-קאסע.

לאדז
18 מאי 1930

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז
18 מאי 1930

דער ווירקליכקייט אין די אויגען אריין

די אראבישע דעלעגאציע און די אראבישע עקזעקוטיווע, הגם זי האט ארויסגעגעבען א מפלומר'שט פעסימיסטישען קאמוניקאט נאך איהר לאנדאנער רייזע, — קאנען זיין נאר צופרידען מיט די רעזולטאטען פון זייער פאליטיק, די וועלט האט פערגעסען אין גאר א קורצער צייט, דאס פערגאסענע יודישע בלוט און מצד די אראבער פעראורזאכטע פערוויסטונגען אין ארץ־ישראל, פערגעסען די שווערע קריוודעס געגענאיבער די יודען און אלץ דרעהט זיך איצט ארום דעם, ווי אזוי צו שיצען די אראבער פאר די שלעכטע יודען. וואס „צווינגען" צאהלענדיג דעם בארען אויף דער גאלה־שאל צו פערקויפען פערוואהרלאזטע און ווערטלאזע ערד און צו פערשאכטען די אראבישע היזער צו די נוט צאהלענדיגע יודען.

א גרויסען טייל פון דער שולד און דער איצטיגער לאגע טראגען בלי ספק די מענער, וואס פיהרען אן די לאנדאנער עקזעקוטיווע זייט 10 יאהר. לעזענדיג די ענגלישע גרויסע צייטונגען און הערענדיג די דעבאטען אין ענגלישען פארלאמענט ווערט מיר ערשט וויפיל די עקזעקוטיווע האט פערנאכלעסיגט און משך פון דער גאנצער צייט אויף דעם פאליטישען געביט.

מען פרובט איצט אין לאנדאן און אין גענף דאס צו פעררעכטען אין חדשים, וואס מען האט פערפעהלט אין יאהרען. ערשט איצט דערזעהט מען, אז נישט אויף די בערג פון יהודה און אויף די טאלען פון עמק פאלט די ענטשיידונג איבער דער גאנצער צוקונפט פון דער יודישער נאציאנאלער היים, נאר אויף דעם פאליטישען באדען אין לאנדאן און אין גענף, און רוים און אין פאריז, אין די פארלאמענטען און די צייטונגס־רעדאקציעס, און די מיניסטער־קאבינעטען און אויף פערזאמלונגען.

ליידער איז די ארבייט איצט דאפעלט און דרייפאך פערשווערט. די אראבישע עקזעקוטיווע, וואס איז שוין געווען גאנץ אהן השפעה, דער מופטי, וואס איז שוין געווען קאמפראמיטירט אויך ביי די אראבער זענען אויף די כוואליעס פון דעם רעליגיעזען פאנאטיזם ווידער ארויפגעשוואומען אויף דער אויבערפלאך.

מען זעהט בעשיימפערליך, אז זיי האבען גוטע יועצים און בעשיצער סיי אין ענגלישען פארלאמענט, סיי אין דער בעאמטענשאפט, סיי אין רוים און סיי אין מעקא.

די אראבער פיהרען זייער זאך איצט גאר געשיקט און נוצען אויס די פערנאכלעסיגונגען און פעהלער פון דער ציוניסטישער פאליטיק אין די לעצטע צעהן יאהר.

קיהל און אהן נערוואזיטעט מוזען אבער אויך די יודען קוקען דער ווירקליכקייט אין די אויגען. מיר קאנען נישט צולאזען אז פון דער באלפור־דעקלאראציע און פון דעם ארץ־ישראל־מאנדאט זאלען א דאנק דער ענגלישער רעגירונג אנהויבען צו פאלען שטיקער אז, אז מען זאל אזוי פיל פירושים געבען צו אונזערע רעכט, אז אונטער די פיל פירושים זאל פערשווינדען די איינציגע און לעצטע האפנונג פון אונזער פאלק: די שאפונג פון א יודיש־נאציאנאלער היים אין ארץ ישראל.

אמת: די 16 מיליאן יודען זענען א צושפרייט פאלק און צוליב דעם געשוואכט. אבער מיר זענען גלייכצייטיג און צוליב דעם זעלבען טעם איינס פון די שטארקסטע און ווידערשטאנדספעהיגסטע פעלקער, אויב מען קאן דורך א שטארקער דערשיטערונג עלעקטריזירען דעם גאנצען פאלקס־ארגאניזם אויף דער גאנצער וועלט, אויב מען קען ארויסרופען דעם שטארקען ווילען און אויב מען קאן פון דער פערצווייפלונג שאפען א שטארקען מאטארישען כח, וואס וועט מוזען אנדרוק מאכען אפילו אויף די גרויסע רעגירונגען און וועט זיין בכח צו שאפען ריזיגע מיטלען, וואס זענען נויטיג ניך צו געבען דעם בארען־רעשערה את ארץ ־ ישראל און ניך אריבערצווארפען אחרי די צעהנדליגער טויזענטער יודען, וואס מיר מוזען דארט האבען, איז נויטיג די קאנצענטרירונג פון אלע ציוניסטישע און יודישע כוחות און די דאזיגע צוויי ריכטונגען: פאליטישער קאמף, כדי נישט צו לאזען פערוואסערען און פערניכטען אונזערע אינטערנאציאנאל אנערקענטע רעכט און א גרויסע און ניכע קאלאניזאציע.

אויב די כוחות־אנשטרענגונג וועט נישט זיין און אויך נישט מיט איהר גלייכצייטיג א גאנץ אנדער ענערגישער אויפטרעטען געגענאיבער דער מאנדאט־מאכט און פעלקער־בונד, דראהט א סכנה, אז אונזערע רעכט וועלען צוריקפאלען אויף די מדרגה פון דער טערקישער צייט, אז אויף דעם ארט פון א פרייער אימיגראציע וועט קומען דער סיסטעם פון א טראפענווייזער קאפענדיגער אימיגראציע און אויף דעם ארט פון א פרייער גרויסער קאלאניזאציע דער סיסטעם פון בעשרענקונגען און די נויטווענדיגקייט פאר יעדען שריט צו האבען א בעזונדערע ערלויבניש פון דער רעגירונג.

די צייט ארבייט איצט געגען אונז.

מיר מוזען זיך שטארק איילען.

ד"ר מ. רינגעל

„מיר וועלען אייך ארויסווארפען דורך די פענסטער"

אנטיסעמיטישע ארויסטרעטונג פון פראפ. קוזא אין רומענישען פארלאמענט

בוקארעשט. [יט"א] אויף דער לעצטער זיצונג פון רומענישען פארלאמענט האט דעפ. לאנדאו געמאכט פאלגענדע אנפראגע:

דעם 10־טען מאי איז אין קישינעוו פארגעקומען א קאמוניסטישע דעמאנסטראציע, וועלכע מיר פעראורטיילען מיט דער גאנצער קראפט, ווייל זי איז שעדליך פאר די אינטערעסען פון לאנד און פון דיינע איינוואוינער. איך מוז אבער פראטעסטירען געגען דעם וואס די ארעסטירטע ביי דער געלעגנהייט, שולדיגע און נישט־שולדיגע, זענען אין דער פאליציי געשלאגען געווארען, אזוי אז איינער פון זיי איז געשטארבען. דיין נאמען וויל מען נישט זאגען, עס איז צייט, אז די פאליציי זאל אנגעהמען מעהר ציוויליזירטע מעטאדען און בעסער פערהעלטען אונארדנונגען.

דער פיהרער פון די אנטיסעמיטען פראפ. קוזא ערקלערט דאן, אז אין קישינעוו האבען יודען פראוואצירט. „איהר האלט חיסעו, האט קוזא צוגעגעבען, אז ווען מיר וועלען קומען צו דער מאכט, וועט איהר שוין דא נישט זיין, מיר וועלען אייך ארויסווארפען דורך די טירען אדער ארויסווארפען דורך די פענסטער".

דער פארלאמענט־פארזיצער טשיטשעא פאפ: ה' קוזא, צי רעכענט איהר, אז אייך איז ערלויבט אזוי צו רעדען אין פארלאמענט פון רומעניען?

קוזא: „דאס וואס די סטודענטען האבען געטון איז איינציגע ערטער, קען ווערען אן אלגעמיינע ערשיינונג אין גאנצען לאנד".

טשיטשעא פאפ: זאלען זיי רעגירען אין שולע און זאלען זיי זיך לערנען.

קוזא: געגען וועמען זאלען זיי רעגירען?

טשיטשעא פאפ: געגען אונוויסענהייט.

פינאנץ־מיניסטער מאדושאן: די טעג איז אין פינאנץ־מיניסטעריום פארגעקומען אן עקזאמען. פון 126 קאנדידאטען האבען קוים אויסגעהאלטען 25. דאס איז דערפאר, וואס אין די לעצטע 10 יאהר פערנעמען זיך די סטודענטען מיט סקאנדאלען אנשטאט צו לערנען. און דאס איז אייער פערדינסט ה' קוזא.

מ'שלאגט יודען אין די גאסען

די רומענישע אנטיסעמיטען זענען כסדר „טעטיג"

בוקארעשט [יט"א] פון יאסי ווערט מיטגעטיילט: נאך א רומענישער פייערליכקייט אין שטאט האבען זיך די סטודענטען געלאזען אין די גאסען שלאגען יודען. איין סטודענט איז ארעסטירט געווארען, אבער נאכ'ן אונטערשרייבען א דעקלאראציע, איז ער תיכף בעפרייט געווארען.

אין צוזאמענהאנג מיט'ן ארעסט פון די 9 יודען פון טארגו־פרומאס האט א דעלעגאציע פון יאסער יודישע ארגאניזאציעס מיט'ן אוניווערזיטעט פראפעסאר באטעז [א קריסט] בראש זיך פארגעשטעלט דעם גענעראל־פראקוראר און פראטעסטירט געגען דער בעהאנדלונג פון די ארעסטירטע, פאדערענדיג זיי צו בעפרייען.

בוקארעשט [יט"א] אין גאלאץ האט זיך געגרינדעט א פערבאנד פון אנטיסעמיטישער יוגענד „די אייזערנע וואך" בראש מיט דעם פאגראם־העלד קאדריאנו. נאך דער גרינדונג פון פערבאנד זענען די מיטגלידער ארום מיט א מאניפעסט איבער דער שטאט. די אנטיסעמיטען זענען בעפאלען יודישע דורכגעהער וואס האבען געהאט פערלאזען א יודישע טעאטער־פארשטעלונג. די אנגעקומענע פאליציי האט ארעסטירט איין אנפאלער און דריי יודען. די יודען האט מען אין דער פאליציי געשלאגען, און נאך דעם, ווען זיי האבען אונטערגעשריבען דעקלאראציעס האט מען זיי בעפרייט. די כוליגאנעס האבען נישט אויפגעהערט צו טעראריזירען די יודישע בעפעלקערונג. שפעט אין אווענט זענען די כוליגאנעס אוועק אין שטאט־גארטען, וואו זיי זענען בעפאלען און געשלאגען יודישע שפאצירגעהער. דער פארזיצער פון דער גאלאצער קהלה האט אינטערווענירט ביי דער פראקוראטור.

ראמאן [יט"א] די „דימינעאצא" טיילט מיט: די אנטיסעמיטישע סקאנדאלען ווערען פארטגעזעצט. די ארטיגע מאכט־ארגאנען פירען נישט אויס די פעראָרדנונגען פון דער רעגירונג. נישט בלויז וואס די אנפאלער ווערען נישט בעשטראפט, ווערען נאך די קרבנות געשלאגען אין דער פאליציי. מיר האבען שוין א מאל אנגעוויזען דער רעגירונג, אז אזעלכע סקאנדאלען קענען אין אזא קריזיס־צייט ווי די איצטיגע ברענגען צו א שריפה. די רעגירונג וויל עס נישט פערשטעהן. אבער עס מוז דאך געמאכט ווערען א סוף צו די דאזיגע פערהעלטנישען.

פראטעסט געגען בעגרענצונגען פון פרויען־אדוואקאטען־רעכט אין ארץ־ישראל

ירושלים [יט"א] די יודישע געזעלשאפט פאר גלייכע פרויען־רעכט האט איבערגעגעבען דער רעגירונג א פראטעסט געגען דער לעצטער פעראָרדנונג, וואס פערווערט פרויען־אדוואקאטען אויפצוטרעטען פאר רעליגיעזע געריכטען, ווי אויך אין געוויסע קרימינעלע פראצעסען. די געזעלשאפט שטעלט פעסט, אז אלע ענינים פון ציווילען לעבען געפינען זיך אונטער דער יוריסדיקציע פון רעליגיעזע געריכטען. די אויסשליסונג פון פרויען אויפצוטרעטען פאר אזעלכע טריבונאלען איז דעריבער אן עוולה. וואס שייך „געוויסע קרימינעלע פראצעסען" געמיינט — פראצעסען פון סעקסועלען כאראקטער, ווייזט אן די פרויען־געזעלשאפט, אז אויב פרויען־דאקטוירים ווערען דערלאזט צו בעהאנדלען סעקסועלע־קראנקהייטען, איז עס אנאלאגיש אין דער ווירדע פון אדוואקאטען־שטאנד, ווען פרויען־אדוואקאטען ווערען אויסגעשלאסען פון וועלכע עס איז פראצעסען.

די יודישע פרייהייטס־בעוועגונג אין ענגלאנד

(דער ענטגילטיגער זיג פון יודען אין דעם קאמף צו בעקומען ציווילע און פאליטישע גלייכבערעכטיגונג. — בעוועגונג האט זיך אנגעהויבען צוריק מיט הונדערט יאהר)

(קארעספאנדענץ פון לאנדאן צום נ. פאלקסבל.)

פון ארטור גריבבערג

צווישען די אנדערע פערטיידיגער פון יודען אין יענער צייט זענען געווען דער דראמאטורג ריטשארד קאמבערלאנד, און דער דיכטער, טאמאס מאָר. קאמבערלאנד האט אין יאהר 1792 אנגעשריבען א דראמע מיט'ן נאמען „דער יוד" און א יאהר פאר דעם, האט ער פערעפענטליכט אן ארטיקעל אין זיין זשורנאל „אבזערווער" (בעאבאכטער) אין וועלכען ער האט אויסגעדריקט זיין בעדויערונג אויף וועמען אלערליי סעקטעס לאזען אויס זייער צארן. זיי זענען דורכצייענדע און פרעמדע אין יעדען קעניגרייך אויף דער וועלט, און דאך האבען זיי ווייניג די גאסטפריינדליכקייט, זיי געהעריג אויפגענומען. איך ווייס נישט פון קיין איין ריכטיגער סיבה פאר וואס די דאזיגע אומגליקליכע וואנדערער ווערען אזוי בעהאנדעלט. צוליב דעם כבוד פון אונזער פאלק דארפען מיר זיין צו זיי טאלעראנט און זיי ערלויבען פראקטיצירען זייער גלויבען, פאר וועלכען די אינקוויזיציע פלעגט זיי פערברענען אויפ'ן שייטערהויפען".

דער דיכטער טאמאס מאָר האט ווי קאמבערלאנד אויך אנגעשריבען א דראמע וועגען יודען מיט'ן נאמען „די יודען פון ארגאן, אדער די יודישע קעניגין". ער האט די דאזיגע דראמע געווידמעט „די יודען פון ענגלאנד" אין יאהר 1830. זיין רירענדיגער אפעל פאר טאלעראנץ לייענט זיך אזוי:

„בירגער! דער הויפט־ציל פון מיין ווערק איז געווען צו פערקערפערען אין א דראמאטישער פארם די קאמפען, זיגען און צרות פון א נאבעלען יוד און זיין טאכטער, אין מיטען די וועהען און אונטערדריקונגען פון זייער ראסע, וואס איז אמאל געווען מעכטיג.

דער גרויסער פראגרעס פון לאגיק און, צוליב דעם פון יושר און טאלעראנץ, וואס האט אייך שוין אויסגעלייזט פון די פיל פערפאלגונגען אונטער וועלכע איהר און אייערע ברידער אין אנדערע לענדער האבען געליטען אזוי פיל יאהרהונדערטער פון פאנאטיזם און פינסטערניש. דער דאזיגער פראגרעס וועט אייך, און זיין שנעלען און אייניגע גאנג פאראויס, מיט דער צייט בעפרייען פון די איבריגע אומווירדיגע שטריק, וואס בעלעסטיגען אייך נאך איצט.

„מען קאן שוין הערען און זעהען ווי עס קומט אן דער טאג, ווען איין מענש, וואס האט די זעלבע אברים, חושים, נייגונגען, בעגעהרען, עסט די זעלבע שפייז, וואס איז אויסגעשטעלט צו די זעלבע קראנקהייטען און ווערט געהיילט דורך די זעלבע מיטלען, וואס ווערט געווארעמט און אנגעקילט דורך דעם זעלבען זומער און ווינטער, מען קאן שוין הערען און זעהען ווי עס קומט אן דער טאג, ווען איין מענש וועט מעהר נישט קענען זאגען צו דעם אנדערען: ביז אהער קאנסטו זיין פריי און נישט ווייטער.

„דער מעכטיגער גייסט פון פרייהייט פערשפרייט זיך איצט שנעל איבער דער גאנצער וועלט. די געוועזענע שרעקליכע רעגעשפענסטער פון אבערגלויבען און אומוויסענהייט און אונטערדריקונג פערשווינדען איצט ווי שאטענס פון דער נאכט, אז עס קומט די מארגען־ליכט.

„איך וועל אלע מאל זיין דער איבערגעגעבענער פריינד פון אייער אוריעל, בירגער, וואס איז דער אוריעל פון דער גאנצער מענשהייט".

דער דאזיגער ליידענשאפטליכער אפעל פאר גערעכטיגקייט צו יודען איז געשריבען געווארען פונקט אין דער צייט, ווען דער ביל פון 1830 איז דיסקוטירט געווארען אין ענגלישען פארלאמענט. די דראמע אליין, שרייבט מ. דוש. לאנדא אין זיין בוך „דער יוד און דער דראמע" איז בוכשטעבליך ארויסגעריסען געווארען פון דער ביהנע צוליב איהר פריינדשאפט צו יודען.

וויליאם האזליט, דער בעריהמטער ליטערארישער און דראמאטישער קריטיקער פון יענער צייט, האט אויך געפאדערט די גלייכבערעכטיגונג פון די ענגלישע יודען, אין אן עסיי וואס ער האט געשריבען און וואס איז פערעפענטליכט געווארען נאך זיין טויט אין לי האנט'ס זשורנאל „טעטלער" (שמועסער). די עסיי איז דערשינען אין יאהר 1830 בלויז צוויי חדשים נאכדעם ווי עס איז דערשינען מעקאליי'ס עסיי וועגען „די ציווילע אומגליכהייטען פון יודען" אין דעם זשורנאל „עדינבארא רעוויו". ביידע ארטיקלען זענען אויפפאלענד ענליך איינס אויפ'ן אנדערען.

„די עמאנציפאציע פון די יודען איז בלויז א נאטירליכער שריט אין דעם פראגרעס פון ציוויליזאציע" שרייבט האזליט אין דעם ערשטען זאץ פון זיין עסיי. ווייטער זאגט ער אזוי:

„מיר ווארפען פאר די יודען, אז זיי זענען געניגט צו גאנץ גרויסע געמיינע פערברעכנקייטען. אויב זיי זענען פערדארבען, האבען מיר זיי געמאכט אזוי, ווען מען פערשפארט וועלכע עס איז קלאס אדער פאלק דעם וועג צו בעריהמטקייט, פערוואנדעלט מען זיי אין קריכער, וואס שטרעבען צו רייכקייט און צו מיטלען צו מאכען א לעבען. דער מענש האט זיך א לאנגע צייט געשראקען פאר אומזיסטיגע בעליידיגונגען און איהר בעשולדיגט איהם, און ער האלט זיך פון ווייטענס און פערדעכטיג. איהר פעראכט איהם און זידעלט איהם און איהר וואונדערט זיך פארוואס ער בעגעגענט אייך נישט מיט א געהויבענעם קאפ און א פריילעך פנים".

זעכציג יאהר האט געדויערט דער קאמף פאר פולשטענדיגער יודישער גלייכבערעכטיגונג אין ענגלאנד. ערשט אין יאהר 1890 האבען קאטאליקען און יודען בעקומען פולשטענדיגע גלייכהייט. די מיטגלידער פון די דאזיגע ביידע גרופען זענען ערלויבט געווארען צו פערנעמען יעדען רעגירונגס־אמט אין דער ענגלישער אימפעריע א חוץ צו ווערען א קעניג.

פאר זייערע פאליטישע דערגרייכונגען אין ענגלאנד האבען יודען אין א גרויסער מאס צו פערדאנקען יענע גרויסמוטיגע און ליבעראלע קריסטען פון ניינצעהנטען יאהרהונדערט, וואס האבען זיך פאר זיי איינגעשטעלט און האבען פאר [illegible]

*) זעה „נייער פאלקסבלאט" נומער 114.

איהר חופה נאַכט

אַ שפּאַנענדע ראָמאַנטישע פּאַסירונג

פון ז. ליבין.

די געשיכטע, וואָס איך גיה אייך דאָ דערצעהלען, האָט מיר דערצעהלט אַ געוויסע יונגע דאַמע. עס איז אַ געשעהעניש פון איהר אייגענעם לעבען, און איך גלויב, אַז עס איז אַן אמת'ע פּאַסירונג. עס איז זעהר מעגליך, אַז די פרוי האָט ניט אַלץ דערצעהלט, אַז אין איהר דערצעהלען האָט זי פיל ניט דערמאָנט. אָבער דאָס וואָס זי האָט שוין יאָ דערצעהלט, בין איך איבערצייגט, אַז עס איז אַן אמת.

די פרוי איז אַלט אַ יאָהר דרייסיג. זי איז פערהייראַט און איז אַ מוטער פון צוויי זעהר שעהנע קינדערלעך. די פרוי איז אַ קליין געוויקסיגע און איז אַ בלאָנדינקע. זי איז זעהר אַ שעהנע. איהר מאַן איז אַ מענש פון מיטעלען וואוקס, אַ ברונעט. ער איז מיט עטליכע יאָהר עלטער פון זיין פרוי. זיינע שוואַרצע האָר זענען אין מיטען קאָפּ שוין זעהר דין און עס זעהט זיך אויס אַ שאַרפע נאַקעטקייט. ער איז פעטלעך אין זיין קערפּער, האָט אַ בייכעל, אָבער ווען מען קוקט איהם גוט אָן, זעהט מען, אַז ער איז אין די יונגערע יאָהרען געווען זעהר אַ שעהנער.

דאָס פּאָריל האַלטען אַ דעליקאַטעסען - געשעפט, און ווי ס'איז קענטיג מאַכען זיי ניט קיין שלעכטע געשעפטען. איך קום אָפט אַריין צו זיי און איך בין מיט די מענשען גאַנץ נאָהענט בעקאַנט געוואָרען.

מיר פלעגען זיין אויפפאַלענד דאָס, וואָס די פרוי פלעגט מיר אָפטמאָל דערצעהלען, אַז זי איז מיט איהם זעהר גליקליך. וואָלט איך איהר אַמאָל געפרעגט, אויב זי האָט ליב איהר מאַן און אויב זי איז גליקליך און זי וואָלט אויף מיין פראַגע געענטפערט, אַז יאָ, וואָלט דאָס אויסגעקומען גאַנץ געהעריג. אָבער עס איז מיר קיינמאָל גאָר ניט איינגעפאַלען אַזעלכע פראַגען דער פרוי צו פרעגען.

נאָר ביי יעדער פּאַסענדער און ניט פּאַסענדער געלעגענהייט פלעגט זי פּלוצלונג מיר נעמען דערצעהלען, אַז זי און איהר מאַן האָבען זיך זעהר ליב, אַז זיי זענען ביידע נאָמען זעהר גליקליך, און מאַכען אָט דער פאַקט, וואָס גאָרניט געפרעגט מערה"ט לאָזט זי כסדר וויסען וועגען דער שטאַרקער ליבע צווישען איהר און איהר מאַן און וועגען דיער גליקליכען לעבען — אָט דער פאַקט האָט מיר געמאַכט צו גלויבען, אַז צווישען דער פרוי און איהר מאַן איז דאָ אַני "עפּעס", וואָס די פרוי האָט פערשטיקט אויפ'ן האַרצען.

איינמאָל, ווען די פרוי האָט אַזוי ווי געוועהנליך מיר דערצעהלט, אַז זי און איהר מאַן האָבען זיך זעהר ליב און אַז זיי פיהרען אַ גליקליכען פאַמיליע־לעבען, איז זי געבליבען אויף אַ מינוט אַ פערטראַכטע, און דערשלינגענדיג אַ זיפץ, האָט זי עפּעס אַזוי ווי אומגערן אויסגערעדט זיך:

— מעהר אפשר וואָלטען מיר געקענט נאָך גליקליכער זיין.

מיר איז איינגעפאַלען צו מאַכען אַ בעמערקונג:

— ביי אייך אויפ'ן האַרצען ליגט בעהאַלטען אַן פערשטיקט עפּעס, וואָס איז פאָרגעקומען צווישען אייך און אייער מאַן.

— איך האָב מורא אַז איהר האָט געטראָפען, — האָט די קליינטשינקע בלאָנדע פרוי צולאַכט, און איהר שעהן געזיכט פערראָזעווט זיך.

אַ ווייל האָט די פרוי געשוויגען, און נאָכדעם האָט זי צו מיר:

— ווען איך זאָל אייך דערצעהלען וואָס מיט מיר איז פאָרגעקומען, וואָלט איהר אפשר געקענט וועגען דעם אָנשרייבען אַ גאַנצען ראָמאַן.

— אפשר?

— האָט זיך די פרוי ווידער אין איהר געזיכט פערראָזעווט, — ביי אַ געלעגענהייט וועל איך טאַקע אייך דערצעהלען.

איינמאָל, עס איז געווען אַ שעהנער פריהלינגס־טאָג, איך האָב שפּאַצירט אין דעם נאָכבאַרשאַפט־פּאַרק און איך האָב זיך געטראָפען מיט דער קליינשטיקער פרוי. זי איז געזעסען אויף אַ פּאַרק־בענקעל און צוגעקוקט זיך ווי איהרע צוויי קינדער האָבען זיך געשפּילט אויף אַ דערביי'איגער לאָנקע, וואָס עס האָט זיך אויסגעצייכנט מיט אַ פרישער יונגער פריהלינגס גרינקייט. איך האָב די פרוי בעגריסט, און זי האָט צו מיר בעמערקט מיט אַ שמייכעל:

— איהר זעהט אויס אַזאַ פערטראַכטער. ברויכט איהר וואָס צו שרייבען?

— אפשר.

איך האָב זיך נעבען דער פרוי אַוועקגעזעצט.

— ווי געפעלען אייך מיינע צוויי קינדערלעך?

— האָט זי מיר אויף איהרע קינדער אָנגעוויזען.

— שעהנינקע קינדערלעך.

— ביידע אַזוי ערגליך צום טאַטען.

איך האָב אָנגעקוקט די קינדער און בעמערקט.

— טאַקע ערגליך.

— איהר ווייסט, מיין מאַן איז אַמאָל געווען זעהר אַ שעהנער.

— ער איז איצט אויך ניט קיין מיאוסער.

— ער איז אַ ביסעל פעט געוואָרען. אַ דעליקאַטעסען - געשעפט, מען שטעהט אַ גאַנצען טאָג און עסט אויף אײן אָרט, ווערט מען פעט... און די האָר הויבען שוין אויך אָן איהם אויסצוקריכען... איהר האָט אָבער איהם בעדאַרפט זעהן מיט אַ יאָהר צעהן צוריק, ווען ער איז נאָך מיין חתן געווען, געהאַט אַ קאָפּ מיט געדיכטע שוואַרצע "קרעלעס", געזעהן דין און הויך, אַ צייגינער! עס איז געווען נעמען אָנצוקוקען. מיידלעך פלעגען נאָך מיין בחור'ל אַוועקשטאַרבען.

די פרוי איז ענטשוויגען געוואָרען. עס איז אָבער געווען ניט שווער צו דערקענען, אַז זי וויל רעדען. נאָר עפּעס ווייס זי ניט ווי אָנצוהויבען. איך האָב געמאַכט: מען דאַרף איהר אַרויסהעלפען. און איך האָב צו איהר בעמערקט:

— איהר האָט אַמאָל צוגעזאָגט מיר עפּעס צו דערצעהלען וועגען אייער לעבען.

— איהר ווילט טאַקע מיך אויסהערען? — האָט זי פערשעהמט געפרעגט.

— און פאַרוואָס ניט?

— איהר וועט דאָס נאָכדעם אָנשרייבען?

— אפשר.

— מיין נאָמען וועט איהר דאָך ניט שרייבען.

— צו וואָס?

און די פרוי האָט גענומען דערצעהלען אויף איהר פשוט'ן שפּראַך. און אָט איז פאַר אייך די געשיכטע וואָס זי האָט מיר דערצעהלט:

— ראַלף — אַזוי הייסט מיין מאַן, — איז דעמאָלט געווען מיין חתן. ער איז געווען זעהר אַ שעהנער. מיידלעך פלעגען איהם משוגע מאַכען. נאָר ער האָט מיך ליב געהאַט און פאַר קיינעם ניט געקערט. קיין בעשטימטע אַרבייט האָט ער קיינמאָל ניט געהאַט, און קיין צו גרויסען חשק צו אַרבייטען האָט ער אויך ניט געהאַט, איז ער טאַקע אַלע מאָל אַרומגעגאַנגען ליידיג. איך האָב אָבער דערפאַר ניט געקערט, ווייל איך האָב איהם זעהר ליב געהאַט און בין געווען משוגע פאַר איהם. נאָר אָט מאַכט זיך, אַז מיין בחור קריגט אַרבייט אין אַ געשעפט, וואו מען פלעגט פערקויפען פאָנאָגראַפען. זיין אַרבייט איז געווען אָפּצוטראָגען צו די קונים די געקויפטע פאָנאָגראַפען. בין איך געווען זעהר צופרידען... דער באַלעבאָס, פאַר וועמען ראַלף האָט געאַרבייט, איז געווען אַן אַלטער מאַן און זעהר אַ רייכער. מען האָט דעם מענשען געשאַצט אין די הונדערטער טויזענטער. ער האָט געהאַט איין איינציגע טאָכטער, שוין גאָר ניט קיין יונגע, און נאָך צו דעם אַ נישקשה'דיגע מיאוסקייט... ווען ראַלף האָט מיר גענומען דערצעהלען, אַז דעם שעפ'ס טאָכטער שדכנ'ט זיך צו איהם, פלעגען מיר ביידע האָבען פון וואָס צו לאַכען.

איך האָב דעמאָלט געוואוינט אינאיינעם מיט אַ חברטע מיינער. מיין חברטע האָט געהייסען אידאַ, אַ הויכע שעהנע מיידעל איז זי געווען און זעהר אַ קלוגע. איך און אידאַ האָבען ביידע געאַרבייט ביי קליידער, און מיר פלעגען אַלעמאָל אַרבייטען אין דעם זעלבען ווערקשטעל און מיר ביידע האָבען זיך זעהר ליב געהאַט. אידאַ האָט אויך געהאַט אַ חתן. זי איז טאַקע מיט איהם איצט פערהייראַט און זיי לעבען זעהר גליקליך. אידאַס חתן מיט מיין ראַלפ'ן זענען געווען נאָהענטע פריינד.

אין דעם הויז וואו איך האָב געוואוינט, פלעגט אָפט אַריינקומען אַ געוויסער באָנאָף, זעהר אַן אינטערעסאַנטע פערזענליכקייט. ער איז געווען אַן אינזשעניער, זעהר אַ קלוגער און געבילדעטער מאַן און אַ גרויסער פערדינער. ער איז דעמאָלט געווען אַ מאַן פון אַ יאָהר פערציג. אַ שעהנער מאַן געווען און זעהר אַן אינטערעסאַנטער. איהם צו הערען רעדען איז ווערט געווען. ער איז געווען אַ פערהייראַטער מאַן, אַ פאָטער שוין פון ערוואַקסענע קינדער, נאָר מיט זיין ווייב האָט ער געלעבט אַזוי ווי אַ קאַץ מיט אַ הונט. פלעגט ער אַלעמאָל האָבען אַ ווייטיגען ראָמאַן, און מען פלעגט זאָגען, אַז ווען ער פערליבט זיך אין אַ מיידעל, פערשווענדעט ער מיט זיין געלט באַלד אַ פערמעגען.

איך בין אָט מיט דעם אינזשעניער בעקאַנט געוואָרען, און דער מאַן איז ניט פויל און פערליבט זיך אין מיר... האָט ער מיך גענומען בעזוכען און פלעגט מיר נאָר ברענגען צום לעזען ביכער וועגען פרייער ליבע און דער גוטער יאָהר חיים איהם וועגען וואָס נאָך. און מיט די אַלע ביכער און מיט זיין קלוגען רעדען פלעגט ער נאָר וועלען מיר איינשמועסען, אַז עס איז גאָר ניט אַזאַ געוואַלד ווען מען לעבט מיט אַ מאַן אָהן חופה און קדושין. נאָר איך האָב זיך פון איהם אויסגעלאַכט און געהאַט איהם אין דר'ערד.

מיט אַמאָל האָט מיט מיין ראַלפ'ן, מיט מיין חתן, גענומען פאָרקומען עפּעס אַ מאָדנע ענדערונג. מיר האָט זיך געדאַכט. ער ווערט עפּעס קיהלער צו מיר. ער האָט גענומען קומען צו מיר ניט אַזוי אָפט ווי דאָס פלעגט אַלעמאָל זיין, און ווען ער פלעגט שוין יאָ קומען, פלעגט ער זיין עפּעס אַזאַ אָנגעכמאַרעטער, אַזאַ פערברוגזטער, און מיט אַמאָל האָט ער גאָר אויפגעהערט צו קומען. איך האָב געוואוסט, אַז ער איז געזונט און געהט אַלע טאָג צו זיין בעשעפטיגונג, און איך האָב ניט געקענט פערשטעהן וואָס דאָ טוט זיך. האָב איך דאָך געקענט איהם אָנרופען אָדער געהן זעהן איהם אָדער וואו בעגעגענען איהם און אויסגעפינען וואָס דאָ טוט זיך. בין איך אָבער געווען אַ שטאָלצע, און מיר איז ניט אָנגעשטאַנען צו בעטען זיך פאַר איהם, און איך האָב אַלץ געוואַרט ביז ער וועט צו מיר קומען און די גאַנצע וועלט איז מיר ניט נידחא געווען. און אַזוי האָט זיך דאָס געצויגען, ביז עס איז געקומען אַ נאַכט, ווען עס זענען פאַר איין מאָל פאָרגעקומען אַ סך מאָדנע זאַכען.

פריהער האָב איך אָט די נאַכט ערהאַלטען אַ בוקעט טייערע פרישע בלומען. איך האָב אַ טראַכט געטאָן, אַז אפשר האָט דאָס מיר צוגעשיקט ראַלף, כדי מיט מיר איבערצובעטען זיך, און אויף אַ מינוט האָב איך זיך געפיהלט זעהר גוט. עס איז אָבער מיט דעם בוקעט בלומען געווען אַ בריוועלע און איך האָב שוין באַלד דערוואוסט זיך, אַז די בלומען האָט צוגעשיקט ניט מיין ראַלף נאָר די צווייטע פּערזאָן מיינע, דער אינזשעניער און ער האָט מיר געשריבען, אַז ער לאַדט מיך איין צו געהן מיט איהם אָט די נאַכט אין דער אָפּערע און אַז ער וועט צופאָהרען שפּעטער אין זיין מאַשין מיך נעמען. עס איז מיר געוואָרען שלעכט, און איך האָב געטראַכט, אַז ווען ער וועט קומען זאָל איך איהם זיינע בלומען אין געזיכט וואַרפען און איין מאָל פאַר אַלע מאָל מאַכען אַ סוף מיט איהם.

נאָר איז געקומען אידאַס חתן און ער האָט מיר געבראַכט אַ בשורה, אַז ראַלף האָט איהם געזעהן און ער האָט געזאָגט, אַז ער וועט באַלד צו מיר קומען. דערהערט אַזאַ בשורה, איז מיר מיין האַרץ פאַר פרייד שיער ניט אויסגעשפּרונגען. ווען איך בין אַרויס אַ ווייל פון צימער, האָט אָבער אידאַס חתן איהר דערצעהלט, אַז ראַלף געהט חתונה האָבען טאַקע מיט דער טאָכטער פון זיין שעף, פאַר וועמען ער האָט געאַרבייט, און אַז ראַלף קומט דאָס באַלד אַהער צו זאָגען מיר דעם גאַנצען אמת...

ווען איך בין צוריק אַריין, איז לואי, אידאַ'ס חתן, שוין ניט געווען. אידאַ איז אַליין געווען און זי האָט אויסגעקוקט שטאַרק צומישט און צעטראָגען. פּלוצלונג האָט אידאַ מיך גענומען קושען און אין איהרע אויגען זענען טרעהרען געשטאַנען... מיין האַרץ איז מיר פערדריקט געוואָרען פון עפּעס אַ שווערען פּאַטשעפּויל... איך האָב אידאַ'ן געפרעגט, וואָס מיט איהר איז. זי האָט מיר גלייך ניט געענטפערט. נאָר פּלוצים האָט זי מיר גענומען איבערקעמען מיינע האָר. איך האָב איהר געפרעגט צוליב וואָס זי טוט דאָס? און איך וועל קיינמאָל אויף מיין גאַנצען לעבען ניט פערגעסען דעם ענטפער וואָס זי האָט מיר געגעבען און ווי אַזוי זי האָט ווייטער אָט די נאַכט צו מיר גערעדט... קעמענדיג מיינע האָר, האָט אידאַ צו מיר געזאָגט:

— איך וועל דיינע האָר פערקעמען אַזוי ווי דיין ראַלף מאַכט עס.

— וואָס מיט אַמאָל? — האָב איך געפרעגט, און אויפ'ן האַרצען איז מיר שווער און שווערער געוואָרען.

— ווייל איך וויל, אַז דו זאָלסט הייטיגע נאַכט ראַלפ'ן געפעלען מעהר ווי אַלעמאָל... איך וויל, אַז ראַלף זאָל היינט פאַר דיר משוגע ווערען.

איך האָב דערשפירט עפּעס אַנ'אומגליק. איך האָב אָבער געשוויגען, און אידאַ זאָגט צו מיר ווייטער:

— מאַשעלע, דו וועסט זיך היינט אָנטון אין דעם שעהנסטען קלייד... שטעל זיך פאַר, אַז היינט איז דיין חופה נאַכט...

— אידאַ פאַרוואָס רעדסטו דאָס אַזוי? — האָב איך געפרעגט. זי האָט אויף מיין פראַגען ניט געענטפערט. זי האָט מיך אַרומגענומען און גערעדט צו מיר עפּעס ווי אַ מאַמע רעדט:

— מאַשעלע, דו וועסט אַז ראַלפ'ן ניט לאָזען לעבען. איך ווייס דאָך דו ביסט משוגע פאַר איהם.

— קומט עפּעס טאַקע פאָר צווישען ראַלפ'ן און דעם שאַפּ'ס טאָכטער? — האָב איך אויסגעשריען, און עס האָט מיר אַ ריס געטאָן אין האַרצען; אידאַ האָט אויף מיין פראַגע ווידער ניט געענטפערט, נאָר זי האָט ווייטער גערעדט:

— הער מיך אויס מאַשעלע, און פרעג ניט קיין ווייטערע פראַגען. הער מיך נאָר אויס. איך געה היינט נעכטיגען אין לואי'ס הויז, דו וועסט דאָ אַ גאַנצע נאַכט אַליין בלייבען, אַליין מיט ראַלפ'ן און דו דאַרפסט זעהן, אַז ראַלף זאָל דיינער ווערען. ער זאָל ניט קענען חתונה האָבען, ער זאָל נאָר מיט דיר זיין... וועסט דאָס הייטיגע נאַכט ניט טאָן, וועסט דו זיין פערפאַלען... מאָרגען וועט אַלץ זיין צו שפּעט...

איך האָב דערפיהלט ווי די פיס ברעכען זיך מיר אונטער... מען האָט אָנגעקלאַפּט אין טיהר, און גלייך איז ראַלף אַריין. אידאַ האָט זיך אָנגעטאָן און זי האָט צו מיר געזאָגט אַזוי, אַז ראַלף זאָל הערען, אַז זי נעכטיגט היינט ביי איהר חתנ'ס עלטערען אין הויז.

(סוף קומט).

פאַר פרייער עמיגראַציע קיין דרום=אפריקע

טשעקאָווער משפּט אין יאָהאַנעסבורג

מיט אַ קורצער צייט צוריק האָבען מיר געהאַט אינפאָרמירט אונזערע לעזער, אַז דער שניידער־פעראיין אין יאָהאַנעסבורג (דרום־אפריקע) וואָס בעשטעהט דאָס רוב פון יודען האָט זיך געווענדעט מיט אַ מעמאָראַנדום צו דער מאַכט וועגען בעגרענצען די עמיגראַציע, איצט דערוויסען מיר זיך פון „אפריקאַנער“, אַז דער דאָזיגער פעראיין איז דערפאַר געשטעלט געוואָרען פאַר'ן עפענטליכען משפּט. בכלל ווייזט זיך אַרויס, אַז דער יאָהאַנעסבורגער שניידער־פעראיין פערמאָגט אַ ראַט, וועלכער בעשטעהט פון אַ העלפט פון אַרבייטער, אַ העלפט פון מייסטער, אַ זאַך, וואָס ביי אונז איז עס שווער זיך פאָרצושטעלען. דער פערלויף פון פּראָצעס האָט אַ בעזונדערען אינטערעס, ווייל ער ריהרט אָן איינינע פּראָפעסיאָנעלע פראַגען, וועלכע זענען ביי אונז אויך אַקטועל.

דער בעשולדיגונגס־אַקט — לייענען מיר דאָרטען — איז צוזאַמענגעשטעלט פון 3 פונקטען מיט פאָלגענדיגען אינהאַלט: 1) מיט'ן מעמאָראַנדום האָט דער שניידער־פעראיין געבראָכען די סאָלידאַריטעט פון דער אַלוועלטליכער אַרבייטערשאַפט. 2) ניט געקוקט, וואָס אין מעמאָראַנדום ווייזען זיי ניט אָן די ראַסע פון עמיגראַנטען, איז עס קלאָר, אַז געמיינט האָבען זיי דעם יודישען עמיגראַנט און בכלל געשאַפען אַ ראַסען־פראַגע. 3) מיט'ן מעמאָראַנדום האָבען זיי געווירקט אויף דער יעניגער רעגירונג דורכצופיהרען אַנ'אַלגעמיינעם קוואָטע־געזעץ.

דער בעשולדיגער שטעלט פעסט, אַז מיט'ן מעמאָראַנדום האָט דער היגער שניידער־פעראיין געשטעלט אַ טייל אַרבייטער העכער פון דעם צווייטען און מיט דעם האָבען זיי געבראָכען די סאָלידאַריטעט פון דער אַרבייטערשאַפט. אַ פּראָפעסיאָנעלער פעראיין קען זיך ענטוויקלען און פּראָגרעסירען נאָר דאַן ווען זיינע טירען זענען פריי פאַר אַלע אַרבייטער אָן אונטערשיד פון ראַסע און הערקונפט. בעשולדיגט ער דעם פעראיין וואָס שאַפען אַ ראַסען־פראַגע, ווייל מיט'ן מעמאָראַנדום האָבען זיי געמיינט „ווייסע“ שניידער. דער פעראיין איז בעגאַנגען אַ פערברעכען און ניט פאָראויסגעזעהן די קומענדיגע רעזולטאַטען, וואָס דער מעמאָראַנדום האָט געקענט ברענגען. די עקזעקוטיווע האָט געדאַרפט אויספאָרשען די סיבות פון דער געשאַפענער לאַגע און אויסבעסערען צום מיט מעהר האַרמאָנישע וועגען און ניט זיך ווענדען מיט אַ מעמאָראַנדום צום מיניסטער, וואָס דאָס איז אַ פערברעכען פון טייל אַרבייטער לגבי דעם צווייטען.

עס ווערען אויסגעהערט די עדות פון דער בעשולדיגונג, ה' י. שאַכאַט, אַ געוועזענער בעאַמטער אין אַ פּראָפ. פעראיין אין ליטע און ה' ג. ווינסק, געוועזענער סעקרעטאַר פון צענטראַל־ביוראָ פון פּראָפ. פעראיינען אין וואַרשע. די עדות ענטפערען זעהר גלענצענד אויף די פראַגען פון בעשולדיגער, וואָס פערשטאַרקען די בעשולדיגונג.

עס ווערט אויסגעהערט דער עדות פון פערטיידיגונג ה' שניידער, און זיינע ענטפערס שטעלט ער פעסט, אַז דער פעראיין האָט קיין מאָל ניט אויפגעהויבען קיין ראַסען־פראַגע, אַלע זענען גלייך. די עקזעקוטיווע, דערקלערט דער עדות, האָט זיך שטענדיג בעמיהט צו קומען ענטקעגען די אריבערגעקומענע נאָך מעהר ווי די אַלטע מיטגלידער. די אַריבערגעקומענע אַרבייטען אונטער'ן פרייז און מיט דעם שטויסען זיי אַרויס פּראַקטיצירטע אַרבייטער.

דאָס לעצטע וואָרט בעקומט דאַן דער בעשולדיגער. עס איז קלאָר, זאָגט דער בעשולדיגער, פאַר יעדען בעוואוסטזיניגען אַרבייטער, אַז מיט'ן מעמאָראַנדום איז דער היגער שניידער־פעראיין בעגאַנגען אַ פערברעכען. ער ווייזט אָן, אַז אין מעמאָראַנדום קלאָגען זיך די מיטגלידער פון עקזעקוטיווע אויפ'ן גורל פון די אַרבייטסגעבער, מעהר ווי פון די אַרבייטער. דער אַרבייטער, זאָגט דער בעשולדיגער, קומט אין פעראיין אויפ'ן לעצטען אָרט.

ער אונטערשטיצט זיין בעשולדיגונגס־אַקט און ווענדעט זיך צו די געשוואָרענע, פעראורטיילען דעם שניידער־פעראיין, וואָס איז ביי היינטיגען טאָג אַ קלוב פון ביזנעס־לייט.

דער פערטיידיגער ווייזט אויף, אַז דער פעראיין טראָגט ניט אויף זיך די אחריות פון מעמאָראַנדום, ווייל דאָס האָט געשיקט דער ראַט, וואָס בעשטעהט פון 7 בעלי־בתים און 7 אַרבייטער. אין פעראיין איז קיינמאָל ניט אויפגעהויבען געוואָרען די ראַסען־פראַגע, פערקעהרט די טירען זענען פאַר אַלעמען אָפען. אַ פאַקט איז, אַז פון די שניידער עמיגראַנטען קומען זעהר ווייניג.

דער פערטיידיגער, וואָס איז דער גענעראַל־סעקרעטאַר פון פעראיין שטעלט פעסט, אַז 70 פּראָצ. פון זיין אַרבייטס־צייט פערוועגדעט ער אויף זוכען פּלעצער פאַר די אַריבערגעקומענע און די גאַנצע עקזעקוטיווע טוט וואָס נאָר איז אין איהרע מעגליכקייטען. ער אילוסטרירט בולטע פאַקטען ווי אַריבערגעקומענע שניידער זאָגען פאַלש עדות אין געריכט, ווען די בעלי־בתים ווערען צוגעצויגען פון פעראיין צו פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר'ן ניט צאָהלען דעם פעראיינס פרייז.

„דער קוואָטע־פּראָיעקט וואָלט געווען ראַטה אָן אונזער מעמאָראַנדום, דאָס איז מעהר ניט געווען אַ מאַנטעל מיט וואָס די איצטיגע רעגירונג האָט פערדעקט איהר רעאַקציאָנערען שריט“.

נאָך אַ 10־מינוטיגער בעראַטונג טראָגט די ריכטער אַרויס פאָלגענדען אורטייל:

אין ערשטען פונקט געפינען זיי דעם שניידער־פעראיין שולדיג, אָבער צוליב די ניט טאַקטישע האַנדלונגען פון די אַריבערגעקומענע בענוצען זיי זיך מיט אַנ'אויסרייד.

אין די איבעריגע צוויי — ניט שולדיג.

הולך בתום ילך בטח,
ומעקש דרכיו יודע
גויל אלו רקיעי, קני כל חורש תא:
דיו אלו ימי וכל מי כנישו תא:
דירי ארעא ספרי ורשמי רשו תא:
קענען ניט איבערגעבען דאָס רעעלקייט פון דער צלם(?) - בעוואוסטער
רעכטסקאָנסולטאַנטען־ביוראָ פון ה'
מאַנעלע, פּיעטריקאָווער 17
(זאַכאָדניאַ 52) טעל. 148-79
וואו עס ווערט פּינקטליך ערלעדיגט, געוויסענהאַפט געשריבען אַלערליי בויטעס:
ציווילנע, קאַרנע, האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אַדוואַלאַניעס, סלאַזוולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט
אין פּוילען, וועגען דירות אין אויסלאַנד רעזיעמסקי(?), ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. מיט אַכטונג ד. מאַנעלא, פּעטריקאָווער 17.

אפרויען הענדלער
וועלכער האט געהערשט איבער א גאנצער שטאט

דאס איז א געשיכטע מיט א פרויען־הענדלער, וועלכער האט פעראומגליקט הונדערטער יודישע מיידלעך, און האט אויפגעהאלטען פראסטיטוציע־הייזער אין ארגענטינע, בראזיל, עגיפטען און לעצטענס אין קאלאמביע. א בלוט־זויגער, א ווילדער נפש, וואס האט זיך נאך דערצו געשמד'ט און מיט זיינע מסירות און בלבולים געהאלטען אין מורא יעדען יודישען עמיגראנט.

איצט קאכט מיט איהם אין קאלאמביע. ער איז ארעסטירט געווארען אין דער דארטיגער שטאט באראנקילי, און צוליב זיין ארעסט האט זיך צו־שפילט א גרויסער סקאנדאל. עס שטעלט זיך ארויס אז א געוועזענער הויכער פאליציי־באאמטער איז געווען ענג פערבונדען מיט דעם ווייסען שקלאפען הענדלער, און זיי האבען זיך געטיילט מיט די פראפיטען. עס קומט אויס, אז א געוויסע צייט האט דער פרויען־פערפיהרער, לויט ראזענצווייג, געהאט „אפ־געקויפט" די גאנצע שטאט פאליציי און ער האט געטאן וואס ער האט געוואלט.

ווי געזאגט, ווערט האלט דער פרויען־הענדלער אנגערופען „לואיס ראזענצווייג". אבער עס איז קלאר, אז דאס איז נישט זיין אמת'ער נאמען. ער האט זיך שוין אין זיין ווילדען נידעריגען לעבען אנגערופען מיט טויזענדער פערשידענע נעמען. ער האט א געוויסע צייט, זייענדיג אין בראזיל, זיך גאר אנגערופען מיט'ן נאמען „לואיס מאנטענעגרי". מאלע וואס פאר א נעמען ער האט שוין געטראגען.

עס ווייזט אויס (אויך געווים ווייסט מען נישט) אז דער דאזיגער חברה־מאן שטאמט פון בערדיאנסק (רוסלאנד). ער איז אמאל געווען א פריזירער, שוין אין דער אלטער היים האט ער זיך ארומגע־פיהרט מיט נידעריגע נפשות, און ער איז געווען א מין „אלפאנס" פון דער אונטערוועלט.

מיט א יאהר צוואנציג צוריק האט ער איבער־געלאזען אין דער היים זיין פרוי מיט צוויי קינדער און ער איז אוועק.

פון דאן אן הויבט זיך דאס אייגענטליכע אין זיין „קאריערע" אלס ווייסען שקלאפען הענדלער. ער איז אלע מאל געווען אנ'אומוויסענדער פערשוין. נאר ער איז כיטרע, פעהיג און געוואגט. ער שטעלט זיך נישט אפ פאר די שמוציגסטע זאכען אין דער וועלט, אבי אויסצופיהרען, וואס ער וויל.

פון זיין היים איז ער אוועק צוזאמען מיט צוויי אויסגעלאסענע פרויען. זיין פרוי איז אביסעל שפע־טער געשטארבען פון גרויס רחקות, און די 2 יתומים זענען צוגענומען געווארען צו זיך פון גוטע שכנים.

אין יענער צייט איז ער געקומען קיין ארגענ־טינע אונטער'ן נאמען אידאר בראנשטיין. ער האט זיך דארט באלד צונויפגעשמעקט מיט די לייט פון זיין גלייכען און גענומען צושטעלען מיידלעך צו די פראסטיטוציע־הייזער. די צוויי מיידלעך, וואס ער האט מיט זיך געבראכט, האט ער ערגעץ „פער־שאכערט" און גענומען „ליפערען" נאך און נאך. מיט בריף און פאלשע פערשפרעכונגען האט ער פערנארט א סך פרויען אין זיין נעץ. ער פלעגט לויפען אויפ'ן שיף, צו אלע האפענס און פערנארען הילפלאזע עמיגראנטקעס. א פרוי פלעגט פאהרען

א בריוו פון בוענאס־איירעס

צו איהר מאן און זי פלעגט פלוצלונג פערפאלען ווערען — ווי אין וואסער אריין; א מיידעל פלעגט פלוצלונג נישט ווערען. דאס זענען זיי אלע אריינגע־פאלען צום פריזירער פון בערדיאנסק. אין דער צייט, ווען די מענער און די חתנים זענען דערשראקענע, צוטומעלטע ארומגעלאפען און געזוכט די פרויען — איז די אומגליקליכע פרוי אדער כלה גאר געלעגען פערשפארט ערגעץ אין א ווייטען, פינסטערען צי־מער. און איבער איהר איז געשטאנען דער טייוועל־שער פערפיהרער און גערעדט מיט א הארטער אומרחמנות'דיגער שטימע.

— פאלג!

— פאלג און שווייג!

— זיי רוהיג, שריי נישט, אז נישט וועט זיין ערגער!

אונטער קלעפ, פייניגונגען, הונגער און שרעק פלעגט די פרוי פאלגען און אויף אזא אופן אריינ־געפאלען אויף אייביג אין פינסטערען תהום פון לעבען.

ווען אין ארגענטינע זענען דורכגעפיהרט גע־ווארען שטרענגע געזעצען געגען פרויען־הענדלער, איז דער פערפיהרער אוועק קיין בראזיל.

אין בראזיל איז איהם דער מיאוסער מסחר געגאנגען נישט צוגוט, אנדערע פאר איהם האבען שוין דארט געהאט פערכאפט די גאנצע „פרנסה" — האט ער זיך דארט גענומען צו אנדערע „מלאכות" צו פשוטע גנבות, שווינדלערייען און צו „גרין ביזנעס". „גרין־ביזנעס" האט ביי איהם געהייסען: נעה־מען געלט און אהן א ווייב... ער האט ביי א סך פרויען אויסגענארט יעדע פרוטה; ער איז ארומגעפאהרען פון איין בראזילישער שטאט צו דער צווייטער און געזוכט קרבנות. מיט עטליכע פרויען האט ער טאקע געהאט חתונה און זיי איבערגעלאזט אויף מאר־גען נאך דער חתונה, ער האט נישט געקליבען; יודישע, קריסטליכע, אבי מ'האט זיך געלאזט בע־שווינדלען.

— אזוי לאנג — ביז עס איז געווארען א גע־יעג נאך איהם איבער גאנץ בראזיל.

דערזעהען דאס — האט דער כיטרער פרויען־הענדלער ווידער געמאכט א ויברח. ער האט מיט זיינע שנעל־לויפענדע אויגעלעך און מיט זיין גלאטען צינגעלע זיך בעוויזען אין קאלאמביע.

דא האט ער זיך צולייגט אין דער לענג און אין דער ברייט, ביז ער איז אין דער שטאט באראנ־קילי געווארען א שטארקע מאכט.

אין די לעצטע יאהרען, צוליב דעם, וואס די טויערען פון די פעראייניגטע שטאטען זענען כמעט ווי פערשלאסען פאר אימיגראנטען, האבען זיך א סך יודישע וואנדערער א לאז געטאן קיין קאלאמביע. דא איז שווער צו „מאכען א לעבען"; פאבריקען שעפער זענען פערהאן גאנץ ווייניג, אבער אז מ'־דארף א שטיקעל ברויט, לויפט מען וואוהין די אויגען טראגען.

ער האט פון א סך געקומענע, געיאגטע און געפלאגטע פשוט אויסגעזויגען זייער חיות, זייער בלוט. ער האט א סך מענשען בעגנבעט, בעשווינ־דעלט. האט איינער נישט אויסגעהאלטען און גע־לאפען צו דער פאליציי — דא האט דער בלוט־זויגער געמאכט אויף איהם א בלבול, אז מען האט יענעם ארויסגעשיקט פון לאנד. די פאליציי איז געווען מיט איהם.

און איבער אלץ און אלעמען האט ער געפיהרט זיין ווייסען שקלאפען־האנדעל, כדי זיין מיאוסע, פערברעכערישע „פרנסה" זאל זיך נישט אוועקווארפען אין די אויגען, האט ער זיך געעפענט א מעבעל־געשעפט און האט אין דער עפענטליכקייט געשפילט די ראלע פון א מעבעל־סוחר.

פון יודישען לעבען האט ער זיך אינגאנצען דערווייטערט. ער האט זיך אפילו געשמד'ט צוליב א טונקעלע הויטיגער אינדיאנערקע, ער האט אבער אלץ געלויערט אויף יודישע קרבנות.

מיט קאלאמביע אליין האט ער זיך נאך נישט בעגנוגענט. נאר ער האט געהאט, ווי מען דערוויסט זיך איצט, ענגע פערבינדונגען מיט דעם ווייסען שקלאפען־האנדעל אויפ'ן גאנצען אריענט.

ווערענדיג אין קאלאמביע א גאנצער מאכער, האט ער אויסגעשריבען און געבראכט צו זיך עטליכע פון די ערגסטע אונטערוועלט־חברה פון בראזיל און ארגענטינע. איינער פון זיי איז א געוויסער „לעוויק", וועלכער איז שוין א סך מאל געזעסען אין טורמע, ער שטאמט פון ארעס.

אין יאהר 1922 איז דער הויפט פון די דאזיגע באנדיטען ארעסטירט געווארען. ס'איז אויף איהם געווען א קלאגע, אז ער האט פון א געוויסען יו־דישען עמיגראנט, מיט'ן נאמען ראבינאוויטש, ארויס־געגנבעט זייד־שטאף אין ווערט פון עטליכע טויזענד דאלאר. מיט געלד האט ער ווידער „עמיצען" אונ־טערגעקויפט און די קלאגע איז פון איהם ארונטער־גענומען געווארען. אינטערעסאנט דערביי איז — — שרייבען די שפאנישע צייטונגען — וואס צווישען די דאקומענטען איז נישט צו געפינען דעם דאקו־מענט פון יענער קלאגע אויף ראזענצווייגען. „עמיצער" האט דאס אפגעווישט.

מען האלט אז די חברה־לייט האבען אויך געהאט פערשפרייט זייער נעץ אין ארץ־ישראל. מיט א 3 יאהר צוריק האבען גנבים זיך אריינגעבראכען ביי א געוויסען צירונג־הענדלער אין יפו און אוועק־געגנב'עט צירונג און געלד אויף גאר א גרויסע סומע. די געגנבעטע צירונג איז דערנאך דער־קענט געווארען אין קאלאמביע, אבער ראזענצווייג איז זיך ארומגעגאנגען פריי און פראנק.

מען דערצעהלט, אז ווען דער הויפט גנב איז געקומען צו ראזענצווייגען קיין קאלאמביע מיט די צירונג אין האנד, האט ראזענצווייג צוגענומען פון איהם די צירונג און געזאגט:

— טראג זיך אפ פון דאנען, אז נישט וועסטו באלד ליגען אין טורמע.

ווען דער סקאנדאל מיט דעם דאזיגען חברה־מאן האט איצט אויסגעבראכען, זענען א גנב, א פאר געוועזענע פאליציי־באאמטע אנטלאפען פון לאנד.

נאך א געשיכטע: קיין קאלאמביע איז געראטען געקומען א יוד (מיט'ן נאמען יצחק ניסענבוים, א געבוירענער פון לאדז. דער יוד האט געבראכט מיט זיך 4 מאשינען צו מאכען סאדע וואסער.

ניסענבוים איז אריינגעפאלען אין די הענט פון שווינדלער און ער איז באלד געבליבען אהן מאשינען און אהן א גראשען געלד.

און אזוי ציהט זיך דאס צעטעל פון ראזענצווייג'ס קרבנות.

איצט איז אויף איהם אויך דא א קלאגע, אז ער האט פערקויפט פאלשע פאספארטען און פאלשע בירגער פאפירען.

פון אנהויב האט דער ריכטער איהם נישט געוואלט ארויסלאזען, נאר נאכדעם ווי ראזענצווייג איז אפגעזעסען אכט וואכען, האט מען איהם ארויסגעלאזען אונטער א גרויסע סומע אלס ערבות ביז'ן משפט.

ווער ווייס, צי ער וועט בעקומען די פערדינטע שטראף. צוליב זיינע געהיימע פערבינדונגען מיט דער פאליציי זענען שוין דארט דא פאליטיקער, וואס ווילען דעם גרויסען סקאנדאל דערשטיקען.

דער יודישער ווירטשאפטליכער ראט
גרויסע אנקעטע פון „נייעם פאלקסבלאט"
דער ראט וועט העלפען אויפקלערען די סיטואציע

די פראגע וועגען א יודישען ווירטשאפטליכען ראט ווערט שוין איצט, ווי עס זעהט אויס, גאר אקטועל.

איהר פרעגט ווי עס וועלען זיך הערצו בעציהען די קרייזען פון דער מיטעלער אינדוסטריע? פון מיין פראקטיק ווייס איך, אז א גרעסטער טייל פון צוזאמענפאהרען און בעראטונגען ברענגען נישט קיין דירעקטע ממשות'דיגע הילף. עס איז שלעכט צוליב פערשידענע סיבות: די שטייערען זענען אומ־

מיינונגען פון פרעזעס עדווארד באביאצקי

ערטרעגליך, ריכטיגער געזאגט — דאס שטייערען סיסטעם איז אונזער ארט לעבען פאסען זיך נישט אריין פערשידענע פארמען פון אפצאהלען, וואס בעלאסטען די אינדוסטריע און די סוחרים (דירעק־טע שטייערען, אפצאהלען וואס זענען פערבינדען מיט די סאציאלע פערזיכערונגען א. א. וו.)

בכלל איז אונזער געזעצגעבונג נישט צוגעפאסט צו דעם עטישען און אינטעלעקטועלען ניווא פון א גרויסען טייל פון אונזער געזעלשאפט. נעהמען מיר, צום ביישפיל, דעם ענין מיט די געריכטס־אויפ־זיכטען, די דאזיגע איינפיהרונג האבען מיר גע־מאכט ביי אונז לויט'ן מוסטער פון דייטשלאנד. אלס האנדעלס־ריכטער איז מיר אויסגעקומען צו אפשאצירען אזעלכע פאלען, ווען די בילאנסען, וואס זענען אויפגעגעבען געווארען, כדי צו בעקו־מען אנ'אויפזיכט זענען געמאכט געווארען אויף אזא אופן, אז זיי זאלען שפעטער נוצען אין פאל פון א באנקראט. ד. ה. עס זענען אריינגעשטעלט געווארען פיקטיווע פאזיציעס פון חובות. אין רייטש־לאנד, וואו עס ווערען אין אלע געשעפטען געפיהרט ריכטיגע האנדעלס־ביכער, זענען אזעלכע פאלען אונ־מעגליך. אזוי ארום קומט אויס, אז אפילו ביי א לאגישען גרונד פאר געוויסע איינפיהרונגען זענען זיי אין אונזערע בעדינגונגען נאך נישט מעגליך.

ביי די דאזיגע אומשטענדען איז אפט נישט מעגליך צו שאפען זיך א ריכטיג בילד פון דער לאגע, וואס הערשט ביי אונז, איניגע ווילען נישט, די אנדערע קאנען נישט זאגען דעם גאנצען אמת.

ביי אזעלכע פערהעלטעניסען איז קלאר, אז דאס עקזיסטירען פון אזא אביעקטיווער קערפער־שאפט, ווי דאס וואלט געווען דער ווירטשאפטליכער ראט, וואלט געבראכט זעהר פיל נוצען פאר דער אויפקלערונג און פעסטשטעלונג פון דער סיטואציע, אין וועלכער עס געפינען זיך די האלב־צושטערטע אינדוסטריע און האנדעל, און ביי מיין גאנצען סקעפ־טיציזם קאן מען דאך גלויבען, אז די דאזיגע אינ־סטיטוציע וועט מיטווירקען צום געזונד־מאכען און פערבעסערען די שווערע לאגע.

ווייטערדיגע מיינונגען וועגען יודישען ווירטשאפטליכען ראט וועלען קומען

„גראנד־פענסיאנאט" אין פאדעמ־ביע געעפענט

היינט ווערט געעפענט אין פאדעמביע (אונטער טושין) דער „גראנד פענסיאנאט" און איז גרייט אויפ־צונעהמען דאס געעהרטע פובליקום אויפ'ן זומער־סעזאן.

דער „גראנד פענסיאנאט" איז הייאהר גרינד־ליך רעמאנטירט געווארען און דינט די געסט מיט זוניגע צימערן, עלעקטרישער בעלייכטונג, שמאקראפ־טיגער און זאטער קוך. די לייטונג רוהט אין די הענט פון לאנג־יעהריגען אינהאבער פון „מעטראפאל", ה' ה. פייגעלמאן.

פאר די פענסיאנערען זענען אויך איינגעריכ־טעט פערשידענע פערווייליגונגען: ספארט־פלעצער, ראדיא, טעלעפאן, פארעצימערן א. ד. גל. און יעדען זונטאג און חגא וועלען איינגעארדענט ווער־דען געזעלשאפטליכע פיקניקען מיט טענץ און דושאז־באנד. טראמוואי־קאמוניקאציע פון דייט־מאנט פלאץ יעדע האלבע שעה.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 25, טעל. 126-87
ספעציעל ארצט פאר הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען, מענער־שוואכע. אלע סארט אנאליזען. בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען.
נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 5–9 אוו.

לונגען־ליידען זענען היילבאר!

לונגען, טובערקולאז, שווינדזוכט, הוסטען, טרוקענער הוסטען מיט פלעגמע, נאכט־שוויים, בראנכיט־קאטאר, קעהל־קאפ־קאטאר, איבערפלוס פון פלעגמע, בלוט־שפייען, בלוט־שטורץ, קלעמונג, אסטמא־כארכלען, זייטען־שטעכען א. אנד.

זענען היילבאר.

טויזענדער זענען שוין געהיילט

פערלאנגט תיכף מיין בוך איבער מיין

„נייעם נאהרונגס־סיסטעם",

וועלכע האט שוין א סך מענשען געראטעוועט

עס קאן אנגעווענדעט ווערען ביי יעדען לעבענס־שטייגער און העלפט די קראנקהייט שנעלער צו בעזיגען. די וואג פון קערפער שטייגט און די וואקסענדע פערקאלכונג פיהרט דערצו, אז די ליידען הערען אויף. ערנסטע פראקטיצירער — וויסענשאפטס־מענער בעשטעטיגען, אז מיין מעטאדע איז אויסגעצייכנעט און זיי שרייבען אונטער די נוצליכ־קייט פון דער אנווענדונג.

דאס פריהער מען הויבט אן זיך קורירען מיט מיין מעטאדע, אלץ בעסערע רעזולטאטען דערגרייכט מען

אינגאנצען אומזיסט

בעקומט איהר מיין בוך, פון וועלכען איהר וועט וויסענשאפטליך ערפאהרען, ווער עס ווערט פון שמערצען געקוועלט און ווער עס וויל שנעל אהן בעטגעהר גרינדליך זיך בעפרייען פון זיינע ליידען דער זאל שוין שרייבען, גלייך היינט.

איך שרייב נאכאמאל אונטער, אז איהר דערהאלט מיין ערקלערונג גאנץ **אומזיסט** אהן יעטוועדער פערפליכטונג פון אייער זייט, און יעדער דאקטאר וועט זיכער צושטימען צו דעם

נייעם נאהרונגס־סיסטעם

וועלכעס איז אנערקענט דורך פיל פראפעסארען אלס אויסגעצייכנעטס מיטעל.

עס ליגט אלזא אין יעדערענס אינטערעס, סאפארט צו שרייבען און יעדער וועט דורך מיין דארטיגער פער־פאסונג בעדינט ווערען. זאל יעדער זיך אויסלערנען צו שטארקען דאס שוואכע צו געזונדהייט.

א דאנק דעם בוך פון א **פראקטיצירטען דאקטאר** ווערט געוואונשענע ערקוויקונג און לעבענס־לוסט אלע, וואס אינטערעסירען זיך מיט דער אויפגעריגטער מעטאדע פון דער **לונגען־קראנקהייט־לעהרע** דארפען דאס אויסשרייבען. מיין אדרעס:

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln, Ringbahnstrasse 24, Abt. 643.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 18 כ' אייר תר"ץ

מאי
זון-אויפגאנג 3.40
זון-אונטערגאנג 7.25

רעגיסטראציע פון ארבייטסלאזע אויף ווינטער-אונטערשטיצונג אויפן חודש אפריל

דער מאגיסטראט מעלדעט די פאראינטערעסירטע פערזאנען, אז פון מאנטאג דעם 19 מאי אן הויבט מען אן צו רעגיסטרירן אויף מלוכה'שער ווינטער-אונטערשטיצונג פאר אפריל די ארבייטסלאזע, וועלכע האבן אויסגעשעפט זייערע אונטערשטיצונגען אין ארבייטסלאזן פאנד אין חודש מערץ 1930, און האבן זיך געמאלדען צום קאנטראל אין אפריל, און מאי 1930 אין די אפטיילונגען פון מלוכה'שן ארבייט פערמיטלונגס-אמט (פ. או. פ. פ.)

ארבייטסלאזע, וועלכע האבן אין דער מש פחה, וועלכע וואוינט מיט זיי צוזאמען, כאטש איין פערזאן, וועלכע ארבייט, אדער, בעקומט עפעס אן אונטערשטיצונג, האבן נישט קיין רעכט צו דער ווינטער-אונטערשטיצונג פאר אפריל.

די רעגיסטראציע וועט פארקומען אין לאקאל פון אונטערשטיצונגס-אמט אויף גדאנסקא 131 פון 9 ביז 2 לויט פאלגענדן סדר:

מאנטאג, ד. 19 מאי 1930
A B C D E F
דינסטאג, ד. 20
G H I J
מיטוואך, ד. 21
K L Ł
דאנערשטאג, ד. 22
M N O
פרייטאג ד. 29
P R S
שבת ד. 24
T U W Z Ż

די ארבייטסלאזע וועלכע קומען נאך שטיצע מוזען ביי זיך האבן

א פערזענליכען דאקומענט אדער אן אנדערן אמטליכען בעוויז פון אידענטישקייט.

לעגיטימאציע פון מלוכה'שן ארבייט-פערמיטלונגס-אמט (פ. או. פ. פ.), וועלכע בעשטעטיגט דעם פאקט פון בעקומען ווינטער-אונטערשטיצונג פאר'ן חודש מערץ און

דאס פערזיכערונגס-ביכעלע פון קראנקען-קאסע.

באנקראטען און פראלאנגאציעס פון האנדעלס-געריכט

אויף דער סעסיע פון האנדעלס-געריכט איז ערקלערט געווארען באנקראט דער פירמע יוזעק רוביק, פאמארסקא 5, פערקויף פון בלעך און סמאלע, פאפע.

* * *

דער צווייטער באנקראט איז ערקלערט געווארען דער פירמע „מרדכי יעשעשין", אז פ'ן פערלאנג פון די קרעדיטארען, דער באנקראט איז ערקלערט פונ'ם 31. מערץ אן.

* * *

אויף דער לעצטער זיצונג איז אויך ערקלערט געווארען באנקראט דער פירמע „וועסטער קרעש" וי אויך פערזענליך די שוועסטער לאה און פעסע קרעש, קאנפעקציע־מאגאזין, נאוואמיעסקא 4.

* * *

דער פירמע מיכאל ראזען, ציגעלנאס 42, טעקסטיל־אויסארבייטונג, וועלכע האט, ווי מיר האבן שוין סיגנאליזירט, בעקומען דעם 31־טען יאנואר נאך אן אפעלאציאנס־געריכט א פראלאנגאציע פון די אויסצאהלונגען אויף 3 חדשים — האט דאס געריכט איצט ערלויבט צו רעגולירן מיט די קרעדיטארען. די פירמע לעגט פאר צו רעגולירן מיט די קרעדיטארען אויף 40 פראצ. און די האלבע סומע אויסצאהלען אין 4 ראטעס. יעדער האלב יאהר 10 פראצענט.

אז מען זאגט באנקראטירט גלויב

אין דעצעמבער האט די פירמע שלמה בערגנער (קאנסטאנטינער 145) האנדעל מיט נאפט, צעמענט און פאפע, וועלכע עקזיסטירט שוין זייט 30 יאהר. זיך געווענדעט אין האנדעלס-געריכט וועגען ערקלערן באנקראט, אלס מאטיוו האט די פירמע אנגעגעבן, אז ס'האט זיך געשאפען א נאפט־קארטעל, וועלכער קרעדיטירט נישט זיינע אפנעהמער, א.א.וו. בערגנער האט נישט קיין קרעדיט און נישט קיין קאנצעסיעס. בעת'ן פראצעס האט בערגנער פערלאנגט, אז זיין פערמעגען זאל איינגעשלאסן ווערען אין דער באנקראט־מאסע, כדי פון אהר ואלען געניסען אלע קרעדיטארען.

דאס געריכט האט די ווענדונג אפגעוואָרפען, ווייל בערגנער האט נישט אנגעוויזען אין זיין ביר־לאנס, ווען ס'ענען פעליג זיינע פארפליכטונגען און מ'האט דעריבער נישט געקענט פעסטשטעלען צו ער געפינט זיך ווירקליך אין צאהלונגס־שוועריגקייטען.

בערגנער האט דעם אורטייל אנגעקלאגט אין אפעלאציע־געריכט. דאס אפעלאציע־געריכט האט ערקלערט בערגנער'ן פאר באנקראט פון 31־טען דעצעמבער 1929.

און די מאטיוון פון אפעלאציע־געריכט ווערט געזאגט, אז די ערקלערונג פון באנקראטניק, אז ער שטעלט אפ די צאהלונגען איז גענוג, כדי אים צו ערקלערן פאר באנקראט און אונטערשייד פון די סיבות. וואס האבן גורם געווען דערצו, אז ער פון כאראקטער פונ'ם באנקראט; דאס געריכט האט רעכט נישט אפצוזאגן דעם פעטענט צו ערקלערן פאר באנקראט, אויב ער אליין פערלאנגט עס.

שלום צווישען דיר. גארטשינסקי און וויצע-פרעזידענט וויעלינסקי

(—) אין קרייז־געריכט אין פרייטאג פארגעקומען דער סענסאציאנעלער פראצעס פון דירעקטאר גארטשינסקי געגען וויצע־פרעזידענט וויעלינסקי. ווי בעקאנט, האט וויצע־פרעזידענט וויעלינסקי דעם 29. נאוועמבער 1929 אויף א זיצונג פון שטאט־ראט געמאכט שווערע פארווארפען דעם געוועזענעם דירעקטאר פון שטעטישען טעאטער. אין דער ערשטער אינסטאנץ האט ד"ר וויעלינסקי בעקומען 2 חדשים טורמע. פון די פאר צעהנדליג עדות זענען אויסגעהערט געווארען בלויז 2, וועלכע האבן פעסטגעשטעלט, אז אין דעם בילאנס פון שטעטישען טעאטער, וועלכען זיי האבען קאנטראלירט האבען זיי פעסטגעשטעלט פיל אומפינקטליכקייטען און ה' כוואלבינסקי, האט דעריבער ראפארטירט אז דער בילאנס איז א פאלשער.

די פערהאנדלונגען האבן געדויערט 6 שעה, לויט'ן פארשלאג פון ריכטער קאראטקעוויטש האבן די צדדים זיך אויסגעגלייכט און ד"ר וויעלינסקי האט זיך פערפליכטעט אויף דער נאהענסטער זיצונג פון שטאט־ראט און אין דער פרעסע צו פערעפענטליכען אן ערקלערונג, אז זיינע פארוואורפען בנוגע דירעקטאר גארטשינסקי האט ער געמאכט אויפ'ן סמך פון אינפארמאציעס, וואס ער האט געקריגען פון דער פינאנץ־אפטיילונג ביים מאגיסטראט. וואויל ווי די אינפארמאציעס ווענען געווען פאלש, ציהט ער צוריק זיינע בעשולדיגונגען און בעט איבער דעם דירעקטאר גארטשינסקי.

דאנדעלס-אנגעשטעלטע בעקלאגען זיך אויפ'ן פערזיכערונגס-אמט

(2) לויט דער איניציאטיוו פונ'ם פראפעסיאנעלן פעראיין פון האנדעלס־ און ביורא־אנגעשטעלטע (נארוטאוויטש 50) איז נעכטען פארגעקומען א צווישענפעראיינס־קאנפערענץ פון די אינטעלעקטועלע אנגעשטעלטע וועגען א גאנצער רייה אנגעלעגנהייטען און צוזאמענהאנג דערמיט וואס דער היגער פערזיכערונגס־אנשטאלט בעהאנדעלט די אינטעלעקטועלע אנגעשטעלטע.

אויף דער קאנפערענץ האט מען אנגעוויזען, אז די פערזיכערונגס־אנשטאלט צאהלט נישט אויס די פערזיכערטע די אונטערשטיצונג, אויב דער ארבייטס־געבער האט די פערזיכערונגס־בייטראגען נישט איינגעצאהלט. לויט'ן אוסטאוו דארף דער אנגעשטעלטער אינטעלעקטועלער בעקומען די אונטערשטיצונג, אויב ער איז נאר געווען פערזיכערט. דאס אפרעכענען זיך צווישען דעם ארבייטס־געבער און דעם פערזיכערונגס־אנשטאלט דארף דעם פערזיכערטען אנגעשטעלטען נישט אנגעהן. נאכדעם איז נאך אנגעוויזען געווארען, אז דער פערזיכערונגס־אנשטאלט ציהט אפ מיט'ן אויסצאהלען די אונטערשטיצונגען עטליכע חדשים און ד. גל.

נאך א לענגערער דיסקוסיע איז בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען צום פראפעסיאנעלען פעראיין פון האנדעלס־ און ביורא־אנגעשטעלטע קיין ווארשא מיט א פארשלאג באלד צו אינטערווענירען אין דער פראגע ביי דער אויפזיכטס־מאכט.

ווייטער איז בעשלאסען געווארען צו בילדען א שטענדיגען בייראט ביים לאדזשער פעראיין פון אינטעלעקטועלע אנגעשטעלטע, וועלכער זאל רעפרעזענטירען די אינטערעסען פון די לעצטע אין לאדז.

ארעסטירט קאסע-ברעכער

(2) אויף שענקעוויטשא־גאס האט נעכטען בייגאכט דער דישורירענדער פאליציאנט בעמערקט צווי סילועטקעס פון מענער, וועלכע האבן זיך אויסבעהאלטען אין דער טיף פון איין טויער. ווען דער פאליציאנט איז צוגעגאנגען נעהנטער האבן זיי אנגעהויבן אנטלויפען. דער פאליציאנט האט אלארמירט נאך הילף און צוזאמען מיט אנדערע פאליציאנטען, נאכגעלאפען די צווי און זיי געכאפט אויף באלוטער מארק. געשלאסען אין קייטען האט מען זיי געבראכט אין אויספאר־שונגס־אמט.

די ארעסטירטע האבן זיך ארויסגעגעבן פאר יאסעל לייב גאלדבערג (נאוואראגערסקא 7) און אנטאני שמיגעלסקי (פראנציסקאנער 67).

ביי די ארעסטירטע האט מען געפינען מכשירים אויף אויפצוברעכען שלעסער און אויפצועפענען טירען. זיי האבען זיך מודה געווען, אז זיי האבען זיך געקליבען אויף א שטיקעל „ארבייט" אין א גרעסערן מאנופאקטור־לאגער.

ביידע ארעסטירטע זענען א היגע רעם, באקאנט דער פאליציי, אלס געפעהרליכע גנבים־איינברעכער.

זעלבסטמארד צום 9. מאל

(2) די שטעטישע פאנאטאוויטש איז נעכטען אלארמירט געווארען צו א געוויסען קאמיעניש באנאט, וועלכער איז בעגאנגען זעלבסטמארד.

עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז באנאט האט שוין 8 מאל געפרובט בעגעהן זעלבסטמארד, דורך סמ'ען, אראפשפרינגען פון עטליכע שטאק, און איבערשניידען די אדערן אויף די הענד. קאמיעניש באנאט אלס 19־יעהריגער יונגעל אריינגעטרעטען אלס פרייוויליגער אין דער ארמעע, און בעת די שלאכטען מיט די באלשעוויקעס אריינגעפאלען אין געפאנגענשאפט. צוריק קיין פוילען איז באנאט געקומען מיט אן אינטיל בארע נערווען־קראנקהייט. אויף קיין פאסטען, האט ער צוליב דעם זיך נישט געקענט האלטען און צו אלע צרות — געגומען טרינקען.

נעכטען איז ער אהיימגעקומען א טויט־שיכור'ער. די פרוי, מורא־האבענדיג פאר א סקאנדאל, האט געכאפט דאס קינד און איז אוועק פון דער היים. באנאט האט אויסגענוצט די געלעגענהייט און דאס 9־טע מאל געפרובט בעגעהן זעלבסטמארד. זיין צושטאנד איז א געפעהרליכער.

ווער שטעלט זיך מארגען צו די פאבאר-קאמיסיעם?

מארגען דארפען זיך שטעלן פאר דער פאבאר-קאמיסיע נומער 1, אויף זאקאנטנע 82, די מענער פון יאהרגאנג 1909, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פונ'ם 3-טען פאליציי-קאמיסאריאט, און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן אויף די אותיות

W

פאר דער פאבאר-קאמיסיע נומער 2, אגרא דאווא 34, דארפען זיך שטעלען די מענער פונ'ם יאהרגאנג 1909, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 6-טען פאליציי-קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות

פון A ביז Z

פאר דער פאבאר-קאמיסיע נומער 3, אלציע קאשטשושקי 21, דארפען זיך שטעלען די מענער פון יאהרגאנג 1908, קאטעגאריע B, וועלכע זענען אנערקענט פאר צייטווייליג נישט פעהיג צו מיליטער-דינסט אין מאי און יוני 1929, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 14-טען, פאליציי-קאמיסאריאטען, און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות

פון A ביז Z

די פאבאר-קאמיסיעס הויבען אן אמטירען 8 א זייגער אין דער פריה. די פאבאר-פליכטיגע דארפען זיך שטעלען מיט די פערזענליכע דאקומענטען, אדער צייגנישען, ארויסגעגעבען דורכ'ן פאליציי-קאמיסאריאט, וועלכע בעשטעטיגען די אידענטישקייט פון דער פערזאן מיט די מיליטערישע אדראטשעניעס, רעגיסטראציע-צייגנישען, וועלכע זענען אויסגעשטעלט דורכ'ן מאגיסטראט פון לאדז.

שטאט-פרעזידענט זשעמיענצקי — קראנק

(ב) דער שטאט-פרעזידענט זשעמיענצקי איז פלוצים געווארען אויף גריפע. די קראנקהייט וועט דויערן א 10 טאג. דעם פרעזידענט פערטרעטען ביידע וויצע-פרעזידענטען.

די אינטערווענצען פון לאדזער וואיעוואדא אין ווארשא

ווי מיר האבען שוין געמאלדען פערברענגט דער וואיעוואדע ה' יאשטשאלט דריי עטליכע טעג אין ווארשא, וואו ער אינטערווענירט וועגען בעקומען קרעדיטען אויף צו פערברייטערן די עפענטליכע ארבייטען, כדי צו געבען בעשעפטיגונג פאר ארבייטסלאזע. לאדז זאל א דאנק זיינע בעמיהונגען בעקומען פון דער רעגירונג א מיליאן זלאטעס אויף צו פערברייטערן די קאנאליזאציע-ארבייטען.

דער וואיעוואדע בעמיהט זיך אויך וועגען א מיליאן זלאטעס פאר הויז-בעזיצער, כדי צו געבען זיי א מעגליכקייט אנצושליסען זייערע הייזער אין דער קאנאליזאציאנס-נעץ.

חוץ דעם איז אויסגעפועלט געווארען פאר פעטרקאוו פינף און דרייסיג טויזענד זל. אויף צו בעשעפטיגען ארבייטסלאזע.

שטייער-הנחה פאר האנד-ווערקער

(ב) דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט ארויסגעגעבען א צירקולאר, וועלכער זאל ברענגען א פערליכטערונג אין דער שווערער סיטואציע פון די האנדווערקער

לויט'ן צירקולאר דארף פאר די האנדווערקער דאס פיהרען א האנדעל מיט ארטיקלען פון ערשטען געברויך בערעכענט ווערען 1 פראצענט אומזאץ-שטייער א חוץ דעם זענען לויט דעם צירקולאר ארויסגעגעבען הנחות פאר פאטענטען. האנדווערקער, וואס ארבייטען אליין, אדער מיט איין מיטהעלפער, זאלען איינגאנצען בעפרייט ווערען פונ'ם פליכט אויסצוקויפען פאטענטען.

אפגעשאפט די מערק אויף דאמבראווסקי-פלאץ

(מ) אויף דאמבראווסקי פלאץ הויבען זיך שוין אן די ארבייטען ביים איינארדנען דעם גארטען. צוליב דעם זענען די מערק, וואס פלעגען ביז איצט דארט פארקומען, אפגעשאפט געווארען און פון דאנערשטאג דעם 15 וועלען שוין דארט מעהר קיין מערק נישט פארקומען.

3 אוז א האלבן מיליאן זלאטעס אויף בויען דירות

לאדז און לעמבערג פרעטענדירען אויף דעם געלד

(ב) אין פינאנץ-מיניסטעריום און אין באנק גאס-פאדארסטווא קראיאווענא איז בעטראכט געווארען די פראגע ווענען די דריי מיט א האלבן מיליאן זל., וואס זענען איבערגעגעבן אין מיניסטעריום פון קאנאליזאציע-פאנד. דערווייל איז בעשלאסען געווארען דאס געלד צו פערווענדען אויף צו בויען דירות. אין מיניסטעריום איז דא א נייגונג דאס געלד איבערצוגעבן לאדז. אויף אזא אופן וואלט דאן טיילווייז געשטילט געווארען דער דירות-הונגער או ס'וואלטען בעשעפטיגט געווארען גרויסע צאהל ארבייטסלאזע.

אויף דער דאזיגער סומע פרעטענדירט אויך לעמבערג און אין קורצען דארף די פראגע דעצידירט ווערען.

מאנס געווען אין פעלד

(—) פרייטאג אין אווענט ווען די 20-יעהריגע העלענא ס. איז געגאנגען א היים, האט זי צווישען דארף רוזשקי און ראגי געטראפען עפעס א נ'אומבעקאנטען, וועלכער האט איהר פארגעשלאגען בעגלייטען.

אויפ'ן וועג איז ער איהר בעפאלען, פערשטאפט ס'מויל מיט א טיכעל, וואס איז געווען אנגעזאפט מיט א נארקאז און ווען זי איז געפאלען פער'חלש'ט, האט ער זי פערגוואלטיגט און ענטלאפען, איבערלאזענדיג זי אין פעלד. ווען העלענא איז געקומען צו זיך האט זי זיך דערשלעפט אין דארף און געמאלדען דער פאליציי. דערווייל האט מען דעם ואיסוואורף נישט געכאפט.

קראוואטען און ציהרונג

האבען זיי געוואלט גנבענען און זענען נעבעך אריינגעפאלען

(—) אין גאלאנטעריע-געשעפט פון נארלעווסקי איז אריינגעקומען א הער און געקויפט עטליכע קראוואטען. ביים בעצאהלען, האט ער פערלאנגט רעשט פון א 500 באנקנאט און ווען מ'האט איהם געזאגט, אז ס'איז נישטא קיין רעשט, האט ער נעמאלט וועקגענאנגען. דערווייל האט נארלעווסקי בעמערקט, אז דער „קונה" האט גע'גנב'עט עטליכע קראוואטען. ער האט איהם נאכגעיאגט און געכאפט מיט דער הילף פון פאליציי.

אין דער זעלבער צייט האט זיך הערהערט א געשריי. ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז אנדערע זעלבער צייט, ווי ס'איז פארגעקומען דער פאל אין געשעפט, האט א קאל'גנשאנקע פון דער קעגען געוואלט ארויס'גנב'ענען דאס ציהרונג פון פרוי נארלעווסקא.

דער גנב האט זיך ארויסגעשטעלט אלס בעקאנטער אינטערנאציאנאלער גנב גרשון איצקאוויטש (וועלאנא, באלוט 11). דער קעגנס „קאלעזשאנקע" — סטאניסלאווא קוביאצקא (נאווא 32).

מילא, זאל דאס זיין א טרייסט

פאר דעם דערשטיקטען און דערדריקטען סוחרטום

(—) דעם דרייצענטען מאי האט זיך געענדיגט די צוויי-וואכענדיגע פראפאגאנדע פאר דער לאנדעס-טעקסטיל-אינדוסטריע. די פראפאגאנדע איז ארגאניזירט געווארען דורך דער לאדזער האנדעלס-קאמער.

דעם 12 מאי איז דאן אין דער האנדעלס-קאמער פארגעקומען א זיצונג פון זשורי פונאנדערצוטיילען די פרעמיעס און לויב-בריף פאר די לאדזער פירמען, וועלכע האבען אמשענסטען דעקארירט זייערע שויפענסטער מיט לאנדעס-פראדוקציע.

דעם ערשטען פרייז האט בעקומען די פירמע „סואריע" פיעטריקאווער 90; דעם צווייטען פרייז — פירמע ווייסטענהובער, פיעטריקאווער 148; די איבעריגע 3 פרייזען זענען פונאנדערגעטיילט געווארען צווישען די פירמען שולץ, פיעטריקאווער 97, זאלקינד און קאגאן, פיעטריקאווער 53, בריידער ראפאפארט, פיעטריקאווער 15.

לויב-בריף האבען בעקומען: בעסער, יוסף מארנא 76; מ. שוסטער, פיעטריקאווער 41, טשיצעל, פיעטריקאווער 286, קנאפ, נאווראט 7; יאסקאוויטש, פיעטריקאווער 9; ליסנער, פיעטריקאווער 94 - יאראסלאווער מא.א.ן, פיעטריקאווער 19, מאטץ, פיעטריקאווער 142, ניימאן פיעטריקאווער 120, פעפער, פיעטריקאווער 111, פאלאקאוו, פיעטריקאווער 33, ראזנער, פיעטריקאווער 98, שענוויץ, פיעטריקאווער 128, שוואלבע, פיעטריקאווער 85, טרייסטמאן, פיעטריקאווער 81, וואטקע, פיעטריקאווער 57.

ווידער א נייער פאבאר-פראצעס

(—) ווי מיר דערוויסען זיך איז שוין בעשטימט געווארען דער טערמין פונ'ם גרויסען פאבאר-פראצעס, וואס וועט פארקומען אין קרייזגעריכט און דער נייער געבייד אויף דאמבראווסקי פלאץ. דער פראצעס וועט זיך אנהויבען דעם 23. יוני און וועט דויערן 6 טאג. אריינלאזען וועט מען אויף בילעטען, וועלכע ס'וועט ארויסגעבען די געריכטס-קאנצעלאריע.

ס'וועלען אנגעקלאגט: אסקאר ראווע, הענריק ראווע, סטאר שטייגערט, זיינוועל לעננא, אליאש עלסנער (דער עלטערער), יוליוש עלסנער (דער יונגערער), מאקסימיליאן סערעיסקי, שמואל סערעיסקי און הערש בענטשקאווסקא.

פארזיצער פון געריכט וועט זיין ריכטער ארנאלד, אסיסטענטען — די ריכטער ווילעצקי און לארזינסקי. אלס עדות וועלען צו. אנד. ארויסטרעטען מאיאר וואלאשינאווסקי, פארוטשניק לאבענגא און סערזשאנט ריזאק, וואס זענען בעקאנט פון די פאבאר-פראצעסען, וועלכע זענען ערשט נישט לאנג פארגעקומען.

דער פראצעס האט ארויסגערופען א גרויסע סענסאציע.

שילער-שטרייק אין טעקסטיל-שולע

(—) די שילער פון דער מלוכה'שער טעקסטיל-שולע האבען זיך דערוואוסט, אז פון הייאהר וועלען די אבסאלווענטען נישט אנגענומען ווערען אין דער אפיצירער-שולע. אלס פראטעסט האבען זיי פערשטרייקט. די דירעקציע האט אנגעפארערט די שילער דעם שטרייק איבערצורייסען און נעכטען זענען די שילער צוגעטרעטען צו די לימודים.

וועגען דעם פאל איז מיטגעטיילט געווארען דעם לאדזער שול-קוראטאריום.

פאסאזשיר-אויטאס צו פער-דינסט-צוועקען

פריי פון לוקסוס-שטייער

(2) די האנדעלס-קאמער האט אינטערווענירט אין וואיעוואדזטווע, או אויטאס, וואס ווערען גע'ברוכט צו פערדינסט-צוועקען זאלען בעפרייט ווערען פון קאמונאלען לוקסוס-שטייער. די וואיעוואדזטווע האט אנערקענט, או א'עלכע פאסאזשיר-אויטאס דארפען דעם לוקסוס-שטייער נישט אונטערליגען. א איב די זעלבסטפערוואלטונגען וועלען דאך בעשטייערן די אינהאבער פון אויטאס, וואס ווערען גענוצט צו פערדינסט-צוועקען וועט די וואיעוואדזטווע לויט א רעקורס פונ'ם בע'עולה'טען דעם שטייער אפשאפען.

די אויסשטעלונג פון ח. כהנא

די קונסט-אויסשטעלונג פון פראפ. כהנא וועט צוליב דער גרויסער פרעקווענץ פון פובליקום אפען זיין נאך א גאנצע וואך, ביז זונטאג, דעם 25-טען מאי. די אויסשטעלונג געפינט זיך, ווי בעקאנט, אין לאקאל פון דער פראיעדנימנאסיע אויף פיראטשקאווסקא נ. 6.

אין יוני וועלן 5.000 ארבייטס-לאזע פערלירען זייער שטיצע

(—) די פערוואלטונג פון קרייז-ארבייטסלאזען-פאנד האט אונטערן פארזיץ פון ה' יאנישעווסקי, פעסטגעשטעלט דעם פרעלימינאר אויף יוני אויף 1.800.000 הוצאות און 350,000 זל. הכנסה. היינטיגען חודש נעמען פערהאן 30,000 ארבייטסלאזע. אין פערלויף פון חודש וועלען 5000 פערלירען זייער רעכט אויף אונטערשטיצונג אזוי ארום וועלען אין יוני בעקומען אונטערשטיצונגען 25,000 מאן.

טאמאשאווער אקצ. געזעלש. לאנדסבערג

נעהמט בויען א נייע פאבריק אין טושין

(א) ווי מיר האבען שוין בשעתו מיטגעטיילט, האט די שטאט טושין בעשלאסען צו געבען א רייה פריווילעגיעס פאר די פירמעס, וואס וועלען דארט וועלען איינארדנען זייערע פאבריקען און אפילו געבען זיי אומזיסטע פלעצער א. א. וו.

נעכטען איז קיין טושין געקומען דער פערטרעטער פון דער טאמאשאווער פירמע לאנדסבערג און האט אנגעהויבען די איינלייטונגס-אונטערהאנדלונגען מיט'ן מאגיסטראט. אויב די אונטערהאנדלונגען זאלען זיך גינסטיג פערענדיגען, וועט די פירמע נאך הייאהר אנהויבען בויען איהרע פאבריקען.

א פערבלאנדזשעט יונגעלע

א יונגעלע פון אנ'ערך 3–4 יאהר, אנגעטון אין א גרויסע אנציגל מיט א מאטראזען-היטעל האט פערבלאנדזשעט אויפ'ן גרינעם מארק נומער 8 און געפינט זיך ביי שיע בירנבלום.

דאס לעבען פון א יודישער אקטריסע

דערציילט פון דער בעריהמטער שוישפילערין

עמיליע אדלער

געשריבען ספעציעל פאר'ן „נייעם פאלקסבלאט" פון זלמן זילבערצווייג.

די טעג הויבט זיך אן דרוקען איז

נייעם פאלקסבלאט

א נייע גרויס שפאנענד ווערק, ספעצ. געשריבן פאר אונז

פון בעקאנטען לאדזער זשורנאליסט

זלמן זילבערצווייג, איצט אין ניו-יארק.

דאס ווערק שילדערט בילדער פון לאדזער לעבען, לאדזער טיפען, נישט אויסגעטראכטע פון דער פאנטאזיע פון שרייבער, נאר לעבעדיגע מענשען, וועלכע זענען בעקאנט צו צעהנדליגער טויזענדער מענשען.

דאס ווערק איז א שטיק געשיכטע פון יודישען טעאטער אין פוילען, רוסלאנד און אמעריקא, מיט די מערקווירדיגע טיפען און פיגורען אויף און ארום דער ביהנע.

דער פארהאנג איז די גאנצע צייט אפען און אלץ, וואס קומט פאר הינטער דער ביהנע, ווערט אהן ברים געוויזען פאר'ן לעזער אין

„דאס לעבען פון א יודישער אקטריסע"

דערציילט פון דער בערימטער שוישפילערין עמיליע אדלער

עס איז איינע פון די אינטערעסאנטסטע זאכען, וואס עס איז ווען נעדרוקט געווארען אין יודיש.

לייענט די ווייטערדיגע נומערן פון „נייעם פאלקסבלאט", וואו עס ווערען אנגעגעבען איינצעלהייטען וועגען דעם אינטערעסאנטען ווערק.

גאז און עלעקטרי אין די פא-לעסער הייזער

(מ) אויף דער לעצטער זיצונג פון מאגיסטראט איז בעשלאסען געווארען צו ערקלערען א קאנקורס אויף אויסצופיהרען די עלעקטרישע ארבייטען אין די 6 נאך נישט אויסגעענדיגטע הייזער אויף פאלעסיע. די גאז-אינסטאלאציע וועט אין די הייזער אויספיהרען די שטעטישע גאזאווניע.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

מ. ליפיעץ (פיטרקאווער 193) מ. מילער (פיעטרקאווער 46) מ. גראשקאווסקי (קאנסטאנטינער 15) פערעלמאן (ציגעל גאס 64) ה. ניעוויאראווסקי (אלעקסאנדראווסקא 37) ז. יאנקעלעוויטש אלט מארק 9.

ל"ג בעומר-אקאדעמיע פון דער רעליגיעזער ארב. יוגענד

היינט זונטאג 8 אווענד ארדענט איין די פועלי אגודיסטישע יוגענד-סעקציע אין ניי רעמאנטירטען „קאנצערט-זאל" פיראמאוויטש 3 א פייערליכע ל"ג-בועמר אקאדעמיע מיט א רייכען פראגראם ווי דעקלאמאציעס, רעציטאציעס.

אש'ס „מאטקע גנב" אין לאדזער שטאט-טעאטער

נאך דעם גרויסען ערפאלג פון מארק ארנשטיינס פוילישע אויפפירונגען פון יודישע פיעסען אין די לעצטע יאהרען, האט אויך הייי יאהר די דירעקציע פון שטאט-טעאטער ארגאנגעברענגט אונזער פאפולערען דראמאטורג און רעזשיסאר. דאס מאל וועט מארק ארנשטיין אויפירן א גאנצע רייה פיעסען, נישט נאר פון יודישען, נאר אויך פון אלגעמיינעם רעפערטואר. די ערשטע פיעסע וועט זיין א יודישע — „מאטקע גנב" פון שלום אש אין מארק ארנשטיינס נייע פוילישע בעארבייטונג. די פראבען האבען זיך שוין אנגעהויבען. די פרעמיערע וועט פארקומען סוף קומענדיגע וואך. די הויפט-ראלע „מאטקע" שפילט קאזשימיעזש קייאווסקי.

מיר האבען ווידער צו פערנאטירען א גרויסען סוקצעס פון דער גליקליכסטער קאלעקטור אין פוילען צ. ליכטענשטיין אין לאדז, פיעטריקאווער 11 און 72 מיט דער צענטראלע אין ווארשא, מארשאלקאווסקא 146, אין וועלכער ווי געוועהנליך און אויך ביי דער איצטיגער 1-טער קלאס פון דער 21-טער מלוכה-לאטעריע איז געפאלען דאס הויפט-געווינס פון 80 טויזענד זל. אויף № 76591. דאס איז א בעשטעטיגונג פון דעם טראדיציאנעלען גליק פון דער עלטסטער אין פוילען קאלעקטור.

פון פריזיער-צעך

פון פריזיער-צעך גיט מען אונז איבער, אז די אמטען אין דער פערוואלטונג זענען פערטיילט אויף פאלגענדען אופן: סטארשי — ח' קאלסקי, וויצע-סטארשעס—ה"ה פראגא און ראטערמאן, סעקרעטאר – ה' קראקויער, פערוואלטונגס-מיטגלידער – ה"ה ראדאשיצקי, פעטבראט, גרויזאם און וויזעפעלד; סעקרעטארען – ה"ה פוקס און יאקובאוויטש.

פון קינא „בייקא"

אין קינא „בייקא" ווערט איצט רעמאנסטרירט אן אינטערעסאנט בילד. די ריהרענדע דראמע לויט דער מאדערנער ווערק פון באלעסלאוו פרוס א. נ. „די הערצער אין געפאנגענשאפט". דער ראזינער פילם, וועלכער שילדערט א קונסטמאלער, וואס געפינט זיך אין זעהר קריטישע מאטעריעלע לאגע, בכדי צו בעצאהלען שולד-געלד פאר זיין שוועסטער, פארגט זיך געלד ביי זיינם א פערמעגליכען פריינד. נאכהער בעקענט ער זיך מיט זיין שוועסטער, דער ברודער דערוויסענדיג זיך וועגען דער בעקאנטשאפט, פאטשט ער זיין פריינד און האט איהם אין רוים אויף א רוגעל, אין וועלכער צייט גלייך צוליב דעם גורל פון זיין שוועסטער און צוליב זיין פאטער דעם אלקאהאליקער, וועלכער ער קען נישט איבערלאזען אהן אויפזיכט. דער שטאלצער קונסט-מאלער ארבייט דערווייל בייטאג און ביי נאכט איבער זיין קאנקורס בילד „דאס הערץ אין געפאנגענשאפט". דער פאטער שיכור'ט ווייטער און די שענקען און האט נישט צו בעצאהלען דער מאלער פארגט זיך ווידער געלד פון זיינם דעם שונא. דער ראזינער פילם פערמאגט נאך א גאנצע רייה העכסט אינטערעסאנטע מאמענטען, וועלכע ווי העכסט שטארק אויפ'ן בעזוכער.

פראצעס פאר אונטערהערן אטעלעפאניש געשפרעך פון מלוכה-פרעזידענט

דער זשורנאליסט זיינפעלד פרייגעשפראכען געווארען

ווארשא, 17 (טעלעפאניש פון אונזער קאר.) נעכטען האט זיך אין ווארשעווער קריינ-געריכט אנגעהויבען דער פראצעס בעגען מיטארבייטער פון דער „מורח-אגענץ" יאן זיינפעלד, וועלכער איז בעשולדיגט געווארען אין אונטערהערען א טעלעפאניש געשפרעך צווישען פארוטשניק זאטשיווילסקי פון שלאס מיט'ן מלוכה-פרעזידענט אין ספאלא, וועגען רעגירונגס-קריזיס אין פוילען, און פערעפענטליכען דאס דאזיגע געשפרעך אין א געהיים-ביולעטין, וואס האט געקענט שאדען ברענגען דער פוילישער מלוכה אין אויסלאנד.

זיינפעלד האט זיך מודה געווען, אז ער האט דאס געשפרעך טאקע געהערט, אבער צופעליג, ער האט געוואלט אנקלינגען אין שלאס אייפ'ן נ' 873 וועגען בעקומען עפעס ידיעות פאר זיין אגענטור אבער מ'האט איהם פערבונדען בעת ס'איז גע-פיהרט געווארען דאס געשפרעך צווישען שלאס און ספאלא.

נאכ'ן אויסהערען א גאנצע רייה עדות איז זיינפעלד דורכ'ן געריכט בעפרייט געווארען.

סקולפטאר גליצענשטיין ביים פרעזידענט הובער.

ניו-יארק, (ספעציעל). אויף א ספעציעלער אודיענץ אין ווייסען-הויז, האט דער אמבאסאדאר פיליפאוויטש פארגעשטעלט דעם פרעזידענט הובער דעם בעקאנטען סקולפטאר, דעם פוילישען יוד הענריק גליצענשטיין.

געשטארבען מאריא — ארסקא.

ווינען 17 (ספ. טעלעגר.) דאנערשטאג ביי-נאכט איז אין איינעם פון די ווינער שפיטעלער געשטארבען די בעקאנטע דראמאטישע ארטיסטקע מאריא ראסקא. די ארטיסטקע איז געשטארבען צו-ליב פערסמען זיך מיט אמאניאק.

צו זענען פערהאן אויסזיכטען אויף אנ'אמעריקאנער הלואה פאר פוילען

ווארשא, 17 (טעלעפאניש פון אונזער קאר-רעספאנדענט). דער פינאנציעלער בעל-יועץ ביי דער פוילישער רעגירונג, דעוויי, האט אין א פרעסע אינטערוויו געגעבען ערקלערונגען וועגען דער מעגליכקייט פון פוילען צו בעקומען אמעריקאנער קרעדיטען. ה' דעוויי האט וועגען דער פראגע גענאגט:

— יעדער מענש גיט אוים געלד צוערשט אויף אייגענע געברויכען און דאס וואס בלייבט איהם קען ער אוועקצען פארגען. מ'דארף געדענקען, אז אין פערלויף פון די לעצטע 18 חדשים איז אויפ'ן וועלט-מארק געווען זעהר שווער וועגען געלד, ווייל דאס געלד איז געווען פערשלונגען דורך די אינער-ליכע בעדערפעניששען אויפ'ן מארק.

צוליב דערזעלבער סיבה איז אויך אויפ'ן אמע-ריקאנער מארק נישט געווען קיין איבעריג געלד צו בארגען אייראפא. מ'דארף אויך געדענקען, אז דער אבליגאציע-קורס פון די אייראפעאישע הלוואות איז געווען אזא נידעריג פון דעם ווערט פון געלד, צו-ליב דעם איז דער פרייז פון די ווערט-פאפירען אויפ'ן אמעריקאנער מארק ביליגער פון דעם פרייז פון עמיסיע-קורס פון די ראנגע אבליגאציעס. די דא-זיגע זאכלאגע בעווייזט, אז איצט איז אויפ'ן אמעריקאנער מארק נישט פערהאן קיין איבערפלוס פון געלד צו בארגען אויסלאנד.

אין דער צוקונפט וועלען דער קורס פון דער פוילישער סטאביליזאציע הלוואה איבערשטייגען דעם עמיסיע-קורס און דאס וועט זיין א בעווייז, אז אויפ'ן אמעריקאנער מארק איז ענטשטאנען אן איבערפלוס פון געלד.

וויטערדיגע בלוטיגע צוזאמענשטויסען אין אינדיען

מעגליכקייט, אז גאנדהי זאל בעפרייט ווערען

לאנדאן, 17 (אטע) די היינטיגע ידיעות פון אינדיען וועגען זעהר נישט קיין גינסטיגע. אין טיי-מעמסינג איז דער בענגאל-פראווינץ איז געקומען צו ערנסטע אונרוהען. דער המון האט געשטערט אויסצולאדען א טראנספארט אלקאהאל-געטרענקען, וועלכער איז געהיטען געווארען דורך דער פאליציי, בעת דעם קאמף, וואס איז ענטשטאנען וועגען פערוואונדעט געווארען 32 פאליציאנטען און 53 פערזאן פון המון.

אין מאראסאנא איז געקומען צו א בלוטיגער צוזאמענשטויס צווישען דער פאליציי און נהאנדים אנהענגער. 9 הינדוסען זענען שווער פערוואונדעט געווארען.

דער וויצע-קעניג פרובט אנצוקניפען א קאנ-טאקט מיט די אינדישע אנפיהרער. סאיז אויך פער-האן א מעגליכקייט, אז גאנדהי זאל בעפרייט ווערען.

לאנדאן, 71 (אטאו) נעבען קאלקוטא איז געווארפען געווארען א באמבע אויף דער וואוינונג פון אנ'אפיציר פון א פאליציי-סטאציע, קיין מענש-ליכע קרבנות זענען נישט געווען. די שאדענס זענען אבער גרויס.

לופט-פעסטונגען וועלען געבויט ווערען אין אמעריקא

וואשינגטאן 17 (ספ. טעלעגר.) די אנ-פיהרונג פון דער אמעריקאנער ארמעע האט פאר-געלעגט צו בעשטעטיגען די פלענער און קאסטען פון בויען פליהענדע פעסט נגען. דאס זאלען זיך די גרעסטע לופט-שיפען, וועלכע וועלען האבען מעטאלענע פלאטפארמעס פון 164 מעטער לענג און 36 מעטער בריים, אויף וועלכער ס'וועט זיך געפינען א מאנטשאפט פון 42 זעלנער.

די בעוואפנונג וועט בעשטעהן פון 10 פא-לעמיאטען, 30 טויזענד קוילען, 10 צענטנער באמ-בעס און 2 קאמפס עראפלאנען. די שיף וועט הא-בען א שנעלקייט פון 270 קילאמעטער א שעה. יעדע אזא שיף וועט קאסטען 5 מיליאן דאלאר.

פארזיצער פון דער סאוויעטישער האנדעלס-מיסיע

אפגערופען געווארען פון ווארשא

ווארשא 17 (טעל. פון אונזער קארעס-פאנדענט) די סאוויעטישע רעגירונג האט אפגערו-פען פון פוילען דעם פארזיצער פון דער סאוויע-טישער האנדעלס-מיסיע אין פוילען קאפילעוו ועל-כער איז תיכף אפגערופען געווארען קיין מאסקווא.

צוליב דער ארבייטס-אונפעהיג-קייט פון די עלטערן

קען מען קיין „אדראטשעניעס" נישט בעקומען

(—) דער ארט. 57 פון מיליטער-פליכט זאגט פאר, אז א פאמיליע-פליכטיגער, וואס זיינע עלטערן זענען נישט ארבייטס-פעהיג קען בעקומען „אדראטשעניעס". דאס איז אבער נישט חל אויף די, וואס קענען קיין ארבייט נישט בעקומען, ד. ה. אויף ארבייטסלאזע. דערפאר וועלען א.ע. ביטען וועגען „אדראטשעניעס" וואס פערופען זיך אויף דעם, וואס זייערע עלטערן זענען ארבייטסלאז, נישט בער-ריקזיכטיגט ווערען, און ס'איז איבעריג מיט אזעלכע ביטען זיך צו ווענדען.

היישעריקען אין לאדזער קרייז

(א) אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע האבען זיך בעוויזען היישעריקען, בפרט אין א גרויסער צאהל האבען זיך בעוויזען אין וועלונער קרייז. וואו זיי האבען צושטערט די פרוכט-ביימער און תבואה. די אדמי-ניסטראציווע מאכט האט פעראָרדנעט פערהיטונגס-מיטלען און אנגענומען אנ'אקציע צו בעקעמפען די פלאג.

די רעזולטאטען פון די רינג-קאמפען אין צירק

די קאמפען אין צירק פרייטאג אין אווענד האבען געגעבען פאלגענדע רעזולטאטען: דער קאמף פאשאוו — גריקוס איז געבליבען אונענטשידען. ביים קאמף קאמף יאגא — קלעי איז יאגא פער-וואונדעט געווארען אזוי ערנסט, אז ער האט זיך געמוזט ארויסציהען פון טורניר און אוועקפאהרען קיין בערלין אין דער 14 מינוט האט געזיגט קראוס איבער סאסארסקין. פעהרינגער האט בעזיגט מא-טיקאן אין דער 16-טער מינוט.

נעכטען האבען געקעמפט קלעי — מיכנא אונ-ענטשידען, גריקיס — דעביע אונענטשידען, פא-שאוו האט בעזיגט דעם שטארקען פעהרינגער אין דער 30 מינוט, קראוס האט בעזיגט לע-פאוורן אין 35 מינוט.

היינט קעמפען פאשאוו — שטעקער מירנא — דעביא דעצידירענדער קאמף, קראוס — קלעי דע-צידירענדען קאמף און לעי — פאוער — מאטיקא דעצידירענדער אמעריקאנער קאמף.

יוסף בעכער

צו דער היינטיגער אקאדעמיע

אין מיטען חודש מאי — א יאהרצייט נאך א יונ-גען לאדזער טעאטער-קינסטלער, וואס איז געשטאר-בען אין זיינע בלוהונגס-יאהרען.

ס'איז דא עפים אומגעהויער-טראגישעס מיט'ן גורל אין עליגישעס אינ'ם לעבען און שטארבען פון דעם ערנסטען, טיף-קאנצענטרירטען יונגענמאן, וועלכער האט געהייסען יוסף בעכער.

יונג איז ער געווען אין יאהרען, און דער געמיט זיינער האט נאך געוואגעלט אין די טונקעלע לאבירינטען פון יוגענד-שמערץ —

ביי דעם איצטיגען מצב פון פאסעסיאנעלען יו-דישען טעאטער מיט זיין גרויסער טארבע אייעמקייט, איז דער וועג פאר איהם „פאר בעכער" געווען האפ-נונגסלאז, ווי ער איז לעת-עתה פאר דעם רוב פאנע-רען פון א ניי יודיש טעאטער, וואס קומען צו איהם מיט ריינע, פיינפיהלענדע הערצער, מיט שוואנג און חלום, מיט אידעלע כוונות, און — טאקי מיט טאלענט...

עלענד, פערטלפט אין זיך, א פערזאמטער, א כער-דאגה'טע געדענקען איהם די אלע מיטגלידער פון לאדז-ער יודישע אוונגארדע, „אמאטאר-קרייזען".

אין די און צווישען די האט ער זיך פלית-בריחה געמוזט אויסלערנען און — אויסהונגערען —

... בחור מיט פייערל פון טאלענט, און קינסט-לערישען אמת און ערנטליכקייט אין זיין גאנצען מהות.

ס'איז א מעשה מיט איינעם, וואס האט אין מאי פון זיינע טעג א שווערען גלות אפגעריכט, און דער טויט האט איהם פערשניטען, אוי, אז ער איז נישט נתגלה געווארען!

זאל דער נאמען בעכער, פאר זיינע נאהענטע און שטרעבונגען אין גייסט, דינען אלס א האפענונג, אז דער בעכער פון בוטעריניש, מיט וועלכער דעם יונ-גע יודישען קינסטלער איז דערהייל בעשערט צו שטי-לען זיין דארשט, וועט סוף-כל-סוף פערוואנדעלט ווע-רען אין א בעכער פון פריי'ד און ווין!

ב.

די יודישע טעאטער-סטודיע ביים „הזמיר" אר-ראנזשירט היינט, זונטאג, 9 אין אווענד א בעכער-אקא-דעמיע מיט א רייכען ליטעראריש-מוזיקאלישען און טע-אטראלישען טייל.

די אקאדעמיע קומט פאר אין זאל פון „הזמיר".

קראנקע פרויען

היילען זיך דורך דעם געברויך פון נאטירליכען ביטער-וואסער FANCISZKA JÓZEFA. הערען דערליכטערט זעהר אפט די דארם-ענטלעהרונג, וואס זענען פערבינדען מיט די קראנקע ארגאנען. די שפעציעלער פון קלאסישע ביכער פאר פרויען-קראנקהייטען שרייבען, אז די גינסטיגע ווירקונגען פון FRANCISZKA JÓZEFA וואסער זענען אויך דורך זייערע אונטערזוכונגען בעשטעטיגט. צו בעקומען אין אפטייקען און סקלאד אפטעקענס.

בירגער!

די קאמפאניע געווינסען פון דער 21-טער מלוכה-לאטעריע האבען זיך פאר אונזערע נ' שפילער גליקליך אנגעהויבען.

נעכטען ד. ה. אין 1-טען ציהונגס-טאג איז דער הויפט-געווינס זל.

80 000 אויף № 76591

ווידער, ווי געוועהנליך איז דאסמאל געפאלען ביי אונז אויף א לאס פון אונזער גליקליכסטער קאלעקטור. מיר רופען אלע וועלכע בעזיצען נאך נישט אונזערע גליקס-לאסען מיט דעם אויסרוף: קומט צו אונז, נאכ'ן גליק — וואוילזיין מאנטאג איז דער 2-טער ציהונגס-טאג צו אונז!! צו אונז!! צו אונז!!

די איינציגע באמת גליקיכסטע און גרעסטע קאלעקטור און פוילען

E. LICHTENSTEIN, WARSZAWA

1-טע אפט. פעטריקאווער 72 געב. גראנד-האטעל 2-טע „ פעטריקאווער 11 ŁÓDŹ די פירמע עגז. פון 1835 י. P. K. O. 64209 קאנטא

ציהונג פון דער 21-טער מלוכה-לאטעריע

1-טע קלאס — 1-טער טאג

80,000 76591.

20,000 53641.

10,000 23514.

1,000 38096 40507 80324 83753 144319 152301.

500 7540 53322 61166 74386 79461 112446 140495 162340 162433 163648 201240

300 2507 2948 12139 12168 35882 38781 57222 65497 68399 84464 84912 94918 101677 123472 171659 179618 197553 202871.

200 2616 6387 21441 23825 24201 28184 30797 31404 45392 47437 48824 83761 85305 90315 91212 92761 94687 97966 98915 104476 104662 107118 109456 112662 116963 117496 123494 129714 130418 136352 146828 147167 149806 156071 157401 158747 159375 159341 169956 173015 180261 186703 193627 197174 203642 204578 206721 208469.

פאדאטקעס

אבראטאווי, דאכאדאווי, לאכאלאווי א. ז. ו. פערטיגען ציוילנע, קארנע, האנדלאווע, אפע-לאציעס, זאבעזפיעטשעניעס, אוכילפניע, קלוי-זולעס, וסטרזשימאניעס, ווענען אקט-אינטער-ציזיעס, נט-אנגעלעגנהייטען

שרייבט ביטען דאס ביטשריפט-ביורא

„POLPRAW"

בארוטאוויטשא 1. טעל. 170-01.

Dr. Różaner

הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע

Dzielna (Narutowicza) 9 tel. 128-98

נעמט אן פון 8-10 פריה און פון 5-8 אווענד ספעצ. ווארטע-זאל פאר פרויען.

רעכער

מאשינאווע ווערען אויסגעגעבען

גארדמאן ציגעלגאס 29

מעדכען-גימנאזיום

פון

MARJI HOCHSTEINOWEJ

WÓLCZANSKA 23, TEL. 214-27.

נייע שילערינס אויף דאס 1930/31 שול-יאהר ווערען איינגעשריבען טעגליך פון 9 ביז 2 אוהר.

שוין ערשינען דער מאַי-נומער

פון דער לאָדזער צייטשריפט פאַר
ווירטשאַפטליכע, געזעלשאַפטליכע
און קולטורעלע פראַגען

„אילוסטרירטער פּױלישער מאַנטשעסטער"

אונטער דער רעדאַקציע פון אלי באַרוכין

מיט אַרטיקלען פון: העגדעלס-מיניסטער קװיאַטקאָווסקי, פּ״ס. א. קרושינשאַנאָווסקי, ד״ר טלעקט באַלעדסקי, ד״ר ל. וויטקינד, ד״ר אריה טאַרטאַקאָווער, גאַטשעלניק ע, ראַסעט, אלי באַרוכין, עדה. אברהם לעווינסאָן, פּסקער בערמאַן, ג. שפּעט, סטאַראָסטע אַלעקסי רושאָווסקי, מיט משיסלאַוו הערצימער, יוליאַן טוביס, ראַל א.ט.

דער נומער איז רייך אילוסטרירט.

פרייז 75 גראשן.

צו בעקומען ביי אַלע צייטונגס-פערקױפער.

Rutynowany operator FOTOGRAFICZNY

obeznany w retuszu neg.

jest poszukiwany

Wiadomość w administracji nin. pisma

שרייבען שעהן און שנעל

לערנט אױס דער בעריהמטער קאַליגראַף ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס אויך תּורה אויסגעלערנט גוט שרייבען א יודישען בריף אין 15 טעג אפילו דעם, וואָס קאָן גאָר-נישט שרייבען.

זאַחאַדניאַ 19. פּראָנט, 1-טער שטאָק. 6466

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27

tel. 51-78

הויט און וועגערישע קראַנקהייטן און ליפּאָטילאָזאַמע בעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 18-31

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער אייגענע פּראַצאָחניע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אפּאַראַטען, ווי: קלאַרקס אויף פּלאַטפוס, קונסטליכע גלידער א. א. וו. בעמט אָן פון 5—7 אָוונט.

Dr. Med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע.

אנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

נעמט אָן פון 8—11 פאַרמ. און פון 5—9 אָוונט. זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאַרמ. בעזונדערער ווארטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med. Daniel Wajskopf

אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל - ארצט פאַר מאַגען, לעבער און קישקע-קראַנקהייטען.

רענטגען

Piotrkowska 104 B, tel. 114-82

נעמט אָן פון 4 — 7, זונטאָג פון 10 — 12 מיטאָג.

צאָהן-ארצט

St. Gelberg

וואוינט יעצט

Zawadzka 14, tel. 108-33

נעהמט אָן פון 10—2 און פון 4—7

LEKARZ DENTYSTA

ש. ליבערמאַן

צײן-כירורג

11 ליסטאָפּאַד (קאָנסטאַנטינער) 46, טעל. 172-06.

נעמט אָן פון 1—7 אָוונט

צו לעטשניצע - פּרייזען.

כעמיש-באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריע

מאַגיסטער ג. שאַץ

פּעטריקאָווער 37, 2. שט. פּראָנט.

אַנאַליזען פון קאָל, אוריג, לייכען א. א. וו.

אורין-אַנאַליז - 4 זל.

---

44 ווייכטיג פאַר לאָדז און אומגעגענד! 44

זאָל יעדער וויסען, אַז **מעבעל**

שעהן, גוט און ביליג בעקומט מען נור ביי דער פירמע

Ch. ŁAZNIK

GDAŃSKA (Długa) 44, tel. 162-56

44 בעמ.: איך קויף אויך און פערקויף פערש. געניצטע מעבעל, דיוואַנעם א. ז. וו. קומט און איבערציינט אייך! 44

דער עקזיסטירענדער אין לאָדז פון 30 יאָר

אינסטיטוט פון מינעראַל-וואַסערן

K. CHĄDZYŃSKI

לאָדז, קילינסקיעגאָ 153 טעל. 160-23

עמפּעהלט:

1) קינסטליכעהייל-מינעראַל-וואַסערן (ווישי-עמס) קאַרלסבאַדער, ביטער-וואַסער א ז.וו. 2) ספּעציאַליטעט פון דער פירמע — מינע-על-שטוב-וואַסער, וואָס איז אויסגעאַרבייט לױט'ן אייגענעם רעצעפּט. אָנערקענט דורך מבינים פאַר'ן שמאַק-האַפּטען און געזונדסטען געטראַנק. 3) אויסגעצייכענטע איטאַליענישע אראַנזשאַדע ווי אויך פּרוכט-לימאָנאַדע פּאָדערט איבעראַל! דאָס ריכטיגע איז נאָר אין פּערפּלאָמבירטע פלעשלעך מיט'ן פירמע — עטיקעט.

ווענעריש-כירורגישע קליניק „SANATO"

אגראַדאָווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאַס

ערצטליכע אויפזיכט

איבער דער מוטער און קינד.

פּרייז פון א געבורט

אין 2-טע קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

טליתים-פאַבריק

אויסאַרבייטונג פון וואָלענע, האַלב-וואָלענע, זיידענע טליתים כמו טערקישע, קאָלאָמעיער, ווי אויך טליתים קטנים, הורט און דעטייל מיט אויספערטיגונג, אויך גאַרטלען, שפּאַניעס און ציצית

צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל, ביי

א. ח. ציטרינאָווסקי, קאַמיעננאַ 1,

אין הויף, פּאַרטער, קומט איבערצייגט אייך! ס'ווערען אויך אָנגענומען אַלטע טלגתים צום וואַשען

עלטערן!

אין סאַמע נאַכמיטאָג **חדר - שולע** וועט ווערען אָנגענומען

קינדער, וואָס לערנען אין פּאָווסעכנע שולען צו דערלערנען: חומש, רש״י, תּנ״ך, משניות, גמרא, חומ. בשריע, רעדען און שרייבען העברעאיש און יודישע בריף ועלבסט צוזאַמענשטעלען. מ'הערען אויך אָנגענומען אנפאַנגער ואס מ'הערט אויספערלויף פון 5 חדשים אויסגעלערנט גרינדליך דאַוונען. א שטרענג - רעליגיעזע ערציהונג! צוגענגליכע פּרייזען.

אַנשרייבען טעגליך 4-ביז 7 אָוונט.

יחיאל דוד ראָזענפעלד

פּלאַץ וואָלנאָשטשי (נייע שטאָט) 8.

קודער אַפּיצינע, רעכטס, 2. שט.

ווייכטיג פאַר

מיליטער-פליכטיגע

עס איז אַרויס פון דרוק

א בוך פון אדוואָקאַט יאַרין פון וואַרשא

וועגען מיליטער-פליכטיגע און פאַר רעזערוויסטען. צוגענגליכער פּרייז.

נאָר 20 גראָשען

צו בעקומען ביי די צייטונגס פערקױפער

אַלטע שטאָט 1, וועלניאַנאַ

צעגעלניאַנאַ 37, נעבען אייזען-געשעפט און פּאָלודניאָווא 2.

א מעדער

פון אָנשטענדיגע עלטערן, וועלכע קען א ביסעל נייהען און וויל זיך ערלערנען דאָס דאָזיגע פאַך קען זיך מעלדען אין דער פּראַצאָווניע פון דאַמען-קליידער קאַמיעננאַ 5, פּראָנט, 2 טען שטאָק, וואָהנ. 7.

זאָפאָרט צו פערקויפען

א פריזיר-אנשטאַלט

מיט א וואוינונג

וואָלטשאַנסקאַ 17

רוג וויזנער.

ביליג

צו פערקויפען

א קאָמפּלעט שלאָפצימער און קוך, ענצעל און אַנדער מעבעל גדאַנסקאַ 38 וו. 3 עלעקטרישער גלאָק צו ווענדען זיך אין די שעה'ן פון 2—5 נאָכמ.

געלעגענהייט!

צו פערקויפען א מאַהאַגאָניאָווע שלאַפצימער ענצעל פערשידענע זאַכען צעגעלניאַנאַ 8

Kreimer

רענדער

צו הענטשקעס ווערט אָנגענומען צו אַרבייטען צו ביליגע פּרייזען קילינסקיעגאָ 60 ראָזענבלאַט.

א נייער אויסלענדישער

פאַטעפאָן!

צו פערקויפען פאַר 120 זל. באַלד צוליב אָפּרייזע ווסכאָדניאַ 16 וו. 9

קלאַנג-פילם-טעאַטער

„MIMOZA"

Kilińskiego 178.

היינט און ווייטערדיגע טעג! פּרעמיערע פון קלאַנג-פילם

החתונה-מאַרש

אין די הויפּט ראָלען:

עריק פאָן שטראָהיים און פאַי ווראַי.

ראָסע דמטם און פרויי-בילעטען אונגילטיג. נישט קוקענדיג אויף די גרויסע קאָסטען פון בילר זענען די פּרייזען פון די פּלעצער נישט געהעכערט. אנהויב פון די סעאַנסען אין וואָכען-טעג 5.30, שבת, זונטאָג און חגאות 3 30 נאָכמ.

אשוּתּפ

צו אן'אָננעמענעם פיהרט וועטען-געשעפט, אויף גאָחאָפּיעטקאָ גאס, זיכערער פערדינסט פון 50 פּ״אָצ. הערט געזוכט מיט א קאַפּיטאַל פון 500—600 דאָלאַר. צו ווענדען לוטאָמיערסקאַ 9 ביי נ. פּרענקעל

איבערצוגעבען

אן'איינגעריכטע לאָקאַל, בעאייגנעט אויף א כלאָדניע, צוקערניע, אָדער מלעטשאַרניע צעגעלניאַנאַ 8 דער וועכטער וועט אָנווייזען. צו ווענדען זיך אין די שעה'ן פון 3-6 נ.

די מעכאַנישע שלאָסערײ און שווייסערײ

פיהרט אויס זעמטליכע מאַשין-רעפּאַראַטורען, שווייסונגען, צונאַסונג פון מאַשינען-טיילען מיט גאַראַנטיע און :-: געגען ביליגען פּרייז :-:

J. REDER, Łódź

11 קאָנסטאַנטינער 11 (רוג זאַכאָדניאַ)

פּריוואַט-וואוינונג: גדאַנסקאַ 20.

זאָלען אַלע סוחרים, פאַבריקאַנטען,

האַנדווערקער און קליינהענדלער וויסען,

אַז מען ברויכט נישט שטעהען אין די רייהען שעה'ן, ווען מען וויל ערלעדיגען אין סאַנד גראַדזקי א סאַנראַוועס ספּראַווע, דען פאַר א קליינע פּאָר זלאָטעס ערלעדיגט שנעל און פּינקטליך די ניי-געעפענטע

ביוראָ „VESTA"

43 צעגעלניאַנאַ 43

אויך פּראָטעסטירטע וועקסלען ווערען אָנגענומען אויף אייגענע קאָסטען. בעמערקונג: קלאָזוועלס ווערען ערלעדיגט אין משך פון צוויי טאָג.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

זאַוואַדזקאַ 1.

נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקה, און מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערוווען-קראַנקהייטען. קוואַרץ-לאָמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט קאָסמעטיק.

-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונט. --

פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. נעמט-אָן א פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.

- בעזונדער וואַרטע-ציכער פאַר פרויען. -

וויזיט 3 זל.

גוטע געלעגענהייט!

צו פערקויפען ביליג

1 שלאָף - צימער און 1 שפייזע - צימער ערשטקלאַסיגע מאָדערנע און גאַנץ נייע מעבעל, ווי אויך קיכען-איינריכטונג

צו ערפאַהרען אַלעיאַ קאָשטשושקי 9

ד״ר ראַפּאַפּאָרט.

חכם מה הוא אומר?

מה העדות והחוקים והמשפטים

אַז דו ווילסט וויסען א תּירוץ זאָלסטו קומען אין די

ביוראָ „עקספּרעס"

וועלכע געפינט זיך אויף פּיעטריקאָווער 16 און פּאָלודניאָווא 3, אונטער דער אָנפיהרונג פון די ה״ה דרעסלער און סקאָטשילאָס, וועלכע זענען בעקאַנט אַלס ספּעציאַליסטען פון מאַכען פון פּראָטעסטען געלד.

ס'ווערט ערלעדיגט זעמטליכע סאָנדאָווע ספּראַוועס, ווי: קלאַגעלעס וועגען טעסטאַמענטען, אָבליגאַציעס ווי אויך סקאַרבאָווע אוּן מיליטער-ענינים. ס ווערען ערלעדיגט פערשידענע דירות-ענגעלעגענהייטען, איבערזעצונגען אין פרעמדע שפּראַכען, גאַראַנטירט פאַר רעעלע בעהאַנדלונג.

בעמערקונג: פאַר אומבעמיטעלטע אומזיסטע בעראַטונגען טעגליך פון 2 - 3 נאָכמיטאָג.

ביוראָ „EXPRESS" פּעטריק. 16, טעל. 168-59

אן'ערענטליכער

יונגע

וועלכע קען שרייבען און לעזען ווערט געזוכט צו ערפאַהרען אין אַדמיניסטראַציע פון דער צייטונג

מיר פאָדערן אויף ה'

אַברהם סאַלאָמאָן שמאַראַגד

וואָלבאָרסקאַ 37

אויסצוקויפען די פּראָטעסטירטע וועקסלען, אין געגענפאַל וועלען מיר איבערגעבען דעם ענין דער פּראָקוראַטור פאַר שווינדעל „Radiela"

TEATR MIEJSKI

זונטאָג דעם 25-טען מאַי וועט פאָרקומען א

פאָרשטעלונג

פון גימנאַסטיק, ריטמיק און טענץ

פון אויסגעפיהרט דורך די שילערינס

Z KRUSZÓWNA i M. ALPERNÓWNA

בילעטען פון 1 זל. צו בעקומען אויף זאַכאָדניאַ 66 אין לאָקאַל פון פּראָפעסיאָנעלען פאַראיין פון די שטעטישע אָנגעשטעלטע טעל. 168-55.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און דענטיסטישער קאַבינעט.

גושטשינער 11, טעלעפאָן 3763

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונט.

ד״ר אימיך נאָז, האַלז, אויערן ק'	$4\frac{1}{2}$—$5\frac{1}{2}$
ד״ר קערשנער קינדער-קראַנקה.	9-11 $4\frac{1}{2}$-5
ד״ר שיפמאַן אינערליכע קראַנקהייטע	12—2
ד״ר ביבערגאַל הויט און וועגער.קר. $11\frac{1}{2}$	$12\frac{1}{2}$
ד״ר שמירנפעלד געדערען און גמטשיגע קר.	1—2
ד״ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקה.	$12\frac{1}{2}$—$1\frac{1}{2}$
ד״ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען	2—3
ד״ר שפּרלאַחסקי פרויען-און געבורט-הילף	$4\frac{1}{2}$—$5\frac{1}{2}$

פסיכאָ-טעראַפּיע, שוואַך-שטראַלונגען ווי שטאַרלען א.ג. ווי פּאָקען-שטעכן, קינסטליכע בערג-זון-באַשטראַלונג ל.אײנ-שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציע. אויף טעגליך אונטערזוכען אין שטאָט. אין לאַבאָראַטאָריום ווערען געמאַכט אַלע ארט אַנאַליזען, אויך פּלעגמע און בלוט

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז בעשטאַנד געעפענט

א רענטגען-אינסטיטוט.

ד״ר לאַזשינסקי ספּעציאַליסט פאַר צאָהן-ארצט 10—1 3—6

קינסטליכע ציהן, פּאָמבען, קראָנען א. ז. וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאָג

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. א חודש מיט אָפּטראָגען א היים; אויף דער פּראָווינץ 6—זל. א חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל. פאַר'ן אינהאַלט און טערמינען פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פערענטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו״ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען; אין טעקסט—40 ... 60— ... 4; נאָכ'ן טעקסט—12 ... 18— ... 8; פאַר א מיליטער-שפּרוך; אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg.

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.

Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman